

Bruselj, 15. februar 2023
(OR. en)

6417/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0033 (COD)

SOC 110
EMPL 69
SAN 77
IA 21
CODEC 192

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	13. februar 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 71 final
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi Direktive Sveta 98/24/ES in Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z mejnimi vrednostmi svinca in njegovih anorganskih spojin ter diizocianatov

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 71 final.

Priloga: COM(2023) 71 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 13.2.2023
COM(2023) 71 final

2023/0033 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o spremembi Direktive Sveta 98/24/ES in Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta
in Sveta v zvezi z mejnimi vrednostmi svinca in njegovih anorganskih spojin ter
diizocianatov**

{SEC(2023) 67 final} - {SWD(2023) 34 final} - {SWD(2023) 35 final} -
{SWD(2023) 36 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Eden od ciljev Evropske unije (EU) je spodbujati blaginjo in trajnostni razvoj, ki temeljita na visoko konkurenčnem socialnem tržnem gospodarstvu, usmerjenem v polno zaposlenost in socialni napredek¹. Pravica vsakega delavca do zdravih in varnih delovnih pogojev ter delovnih pogojev, ki spoštujejo njegovo dostojanstvo, je zapisana v členu 31 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. V skladu z načelom 10 evropskega stebra socialnih pravic² imajo delavci pravico do visoke ravni varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti pri delu.

Močna socialna Evropa zahteva nenehne izboljšave za zagotavljanje varnejšega in bolj zdravega dela za vse. V zadnjih nekaj letih so okvir politike ter pravila EU na področju varnosti in zdravja pri delu prispevali k bistvenemu izboljšanju delovnih pogojev, zlasti v zvezi z varovanjem delavcev pred izpostavljenostjo rakotvornim snovem in drugim nevarnim kemikalijam. Glede na to, da sta varnost in zdravje pri delu visoko na političnem dnevnem redu³, so bile v zvezi s številnimi snovi ali skupinami snovi v okviru Direktive 2004/37/ES⁴ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh) in Direktive 98/24/ES⁵ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o kemičnih dejavnikih) določene ali spremenjene mejne vrednosti izpostavljenosti in druge določbe.

Zagotavljanje zdravega in varnega delovnega okolja je ključnega pomena za varovanje delavcev, podpiranje gospodarske dejavnosti in produktivnosti ter spodbujanje trajnostnega okrevanja gospodarstva. Komisija je zato v akcijskem načrtu za evropski steber socialnih pravic⁶ napovedala, da namerava zagotoviti zdravo, varno in dobro prilagojeno delovno okolje. To je bilo potrjeno s sprejetjem strateškega okvira za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027⁷. Varovanje delavcev pred izpostavljenostjo nevarnim snovem prispeva tudi k ciljem evropskega načrta za boj proti raku. Poleg tega je v strategiji na področju

¹ Člen 3 Pogodbe o Evropski uniji.

² <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/sl/>

³ Strateški okvir EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2014–2020 (COM (2014) 332 final, 6. junij 2014); Sporočilo Komisije „Varnejše in bolj zdravo delo za vse – Posodobitev zakonodaje in politike EU za varnost in zdravje pri delu“, (COM(2017) 12 final, 10. januar 2017); Sporočili Komisije „Močna socialna Evropa za pravičen prehod“ (COM(2020) 14 final, 14. januar 2020) in „Strateški okvir EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027“ (COM(2021) 323 final, 28. julij 2021).

⁴ Direktiva 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim, mutagenim ali reprotoksičnim snovem pri delu (šesta posebna direktiva v skladu s členom 16(1) Direktive Sveta 89/391/EGS) (UL L 158, 30.4.2004, str. 50).

⁵ Direktiva Sveta 98/24/ES z dne 7. aprila 1998 o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim dejavnikom pri delu (štirinajsta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS) (UL L 131, 5.5.1998, str. 11).

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic (COM(2021) 102 final).

⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strateški okvir EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027 – Varnost in zdravje pri delu v spreminjajočem se svetu dela (COM(2021) 323 final).

kemikalij za trajnostnost iz leta 2020⁸ potrjeno, da je treba izboljšati varovanje delavcev, ter navedeno, da so svinec⁹ in diizocianati¹⁰ med najbolj škodljivimi kemičnimi snovmi, v zvezi s katerimi je treba ukrepati.

Zadevne snovi

Svinec in njegove anorganske spojine (v nadaljnjem besedilu: svinec) so reprotoksikanti za poklicno izpostavljenost, ki lahko vplivajo na spolno delovanje, plodnost in razvoj ploda ter imajo druge učinke na zdravje. Navedeno je, da je svinec odgovoren za približno polovico primerov poklicnih bolezni, povezanih z reprotoksičnimi snovmi. Diizocianati so glavni respiratorni astmageni. Študije so pokazale, da je poklicna izpostavljenost vzrok za 9–15 % primerov astme med delovno sposobnimi odraslimi¹¹.

Namen tega predloga je revidirati obstoječe mejne vrednosti svinca in prvič določiti mejne vrednosti diizocianatov ter tako podpreti doseganje visoke ravni varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti delavcev. Natančneje se predlagana sprememba direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh in direktive o kemičnih dejavnikih osredotoča na:

- (1) revizijo mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu¹² s spremembo Priloge III k direktivi o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter revizijo biološke mejne vrednosti¹³ svinca s spremembo Priloge IIIa;
- (2) črtanje sklicev na mejno vrednost za poklicno izpostavljenost svincu in biološko mejno vrednost svinca iz prilog I in II k direktivi o kemičnih dejavnikih;
- (3) prvo določitev mejnih vrednosti diizocianatov (mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost¹⁴) v Prilogi I k direktivi o kemičnih dejavnikih.

⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru Regij – Strategija na področju kemikalij za trajnostnost – Okolju brez strupov naproti (COM(2020) 667 final).

⁹ Anorganske svinčeve spojine so reprotoksične zaradi svoje vsebnosti svinca. Odbor za oceno tveganja Evropske agencije za kemikalije (ECHA) zato podpira skupinski pristop, da bi se zajel širok nabor posameznih snovi, ki vsebujejo svinec.

¹⁰ Diizocianati so skupni izraz za več posameznih kemikalij, ki se uvrščajo med diizocianate. Gre za vsaj 25 različnih diizocianatov, od katerih jih 11 predstavlja več kot 99 % tonaže registriranih snovi v skladu z uredbo REACH (ECHA 2019).

¹¹ Balmes, J., Becklake, M., Blanc, P., in drugi (2003): *American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease* (Ameriško združenje za bolezni dihal: prispevek dela k bremenu bolezni dihalnih poti), *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine* 167:787–797.

¹² Mejna vrednost za poklicno izpostavljenost pomeni mejno časovno tehtano povprečno koncentracijo kemične snovi v zraku znotraj območja vdihavanja delavca glede na opredeljeno referenčno, običajno osemurno obdobje.

¹³ Biološka mejna vrednost pomeni mejno vrednost koncentracije zadevne snovi v ustreznem biološkem gojišču, njenega metabolita ali kazalnika učinka.

¹⁴ Mejna vrednost za poklicno izpostavljenost se meri v osemurnem obdobju, ki predstavlja delovni dan. Mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost se običajno nanaša na 15-minutno obdobje in se uporablja, kadar na razvoj bolezni vpliva kratkotrajna izpostavljenost, kot je konična izpostavljenost.

Zadevni direktivi

Potreba po varovanju delavcev pred izpostavljenostjo svincu in diizocianatom je določena v strateškem okviru EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027. Diizocianati spadajo na področje uporabe Direktive 98/24/ES¹⁵ (direktiva o kemičnih dejavnikih), svinec pa na področje uporabe Direktive 2004/37/ES¹⁶ (direktiva o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh). Slednja je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2022/431 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2022¹⁷, s katero so bile na njeno področje uporabe, ki je do takrat zajemalo le rakotvorne in mutagene snovi (v nadaljnjem besedilu: direktiva o rakotvornih in mutagenih snoveh), vključene tudi reprotoksične snovi, ki so prisotne pri delu in so se do takrat obravnavale izključno v okviru direktive o kemičnih dejavnikih.

Uvedba strožjih mejnih vrednosti svınca in diizocianatov zagotavlja višjo raven varstva brez potrebe po spremembi splošnih zahtev iz direktiv. Ker sta bili mejna vrednost za poklicno izpostavljenost svincu in biološka mejna vrednost svınca z Direktivo (EU) 2022/431 preneseni v direktivo o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh, ju je treba črtati iz prilog I in II k direktivi o kemičnih dejavnikih. Gre za tehnično spremembo, ki ne vpliva na področje uporabe ali splošne zahteve navedenih dveh direktiv.

- **Določitev mejnih vrednosti za varovanje pred reproduktivnimi boleznimi in astmo**

Svinec

Svinec je reprotoksična snov za poklicno izpostavljenost ter lahko vpliva na spolno delovanje in plodnost moških in žensk ter na razvoj ploda ali potomcev (razvojna toksičnost). Izpostavljenost svincu lahko zmanjša plodnost, povzroči splav ali resne prirojene napake ter ima druge škodljive učinke, kot so nevrotoksičnost, ledvična toksičnost ter kardiovaskularne in hematološke posledice.

Svinec je odgovoren za približno polovico vseh primerov izpostavljenosti reprotoksičnim snovem pri delu in povezanih primerov reproduktivnih bolezni¹⁸. Svinec se trenutno uporablja na zelo različnih področjih. Glavni sektorji industrijske proizvodnje in uporabe svınca so primarna in sekundarna proizvodnja svınca (vključno z recikliranjem baterij), proizvodnja baterij, svinčenih plošč in streliva, proizvodnja svinčevih oksidov in frit ter proizvodnja svinčevega stekla in keramike. Do izpostavljenosti svincu lahko pride tudi na drugih področjih industrijske uporabe, na primer v livarnah in pri proizvodnji izdelkov iz svinčevih zlitin ter pri proizvodnji in uporabi pigmentov za barve in plastiko. Poleg tega je lahko izpostavljenost svincu prisotna tudi v poznejših fazah proizvodne verige in v trenutku, ko izdelki in materiali postanejo odpadki, ali med predelavo odpadkov iz recikliranih materialov. Primeri dejavnosti v poznejših fazah so nanos barv, uporaba svinčenega streliva na streliščih (npr. v okviru obrambe, zagotavljanja javnega reda ali varnostnih dejavnosti), delo s

¹⁵ Glej opombo 5.

¹⁶ Glej opombo 4.

¹⁷ Direktiva (EU) 2022/431 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2022 o spremembi Direktive 2004/37/ES o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu (UL L 88, 16.3.2022, str. 1.)

¹⁸ Študija o reprotoksičnih snoveh: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8220&furtherPubs=yes>.

svinčevimi kovinami, rušenje, popravila in ravnanje z odpadnimi kovinami, ravnanje z drugimi odpadki in sanacija tal ter delo v laboratorijih. Delavci so lahko večjim količinam svinca izpostavljeni tudi zaradi njegove pretekle uporabe v dejavnostih, kot so obnova, zbiranje odpadkov, recikliranje in sanacija¹⁹. Poleg tega je svinec prisoten v številnih evropskih zgodovinskih stavbah, vključno s stavbami z najvišjo kulturno vrednostjo, zato lahko z njim pridejo v stik tudi delavci, ki sodelujejo pri obnovi bogate evropske dediščine. V zgodovinskih stavbah je lahko svinec prisoten v vitražnih oknih, strehah ali okrasnih elementih.

Ocenjuje se, da je v EU svincu trenutno izpostavljenih približno 50 000 do 150 000 delavcev²⁰. Zaradi pretekle poklicne izpostavljenosti svincu se vsako leto pojavi približno 300 primerov bolezni. Ta izpostavljenost je pomembna, saj se svinec lahko kopiči v kosteh izpostavljenih delavcev ter tako prispeva k splošni obremenitvi telesa in višji verjetnosti razvoja kroničnih bolezni.

Glavna načina poklicne izpostavljenosti sta vdihavanje in zaužitje prek stika rok z usti zaradi nezadostne čistoče v gospodinjstvih in osebne higiene. Dermalna absorpcija anorganskega svinca velja za minimalno. Izpostavljenost v obliki zaužitja velja za visoko in je pomemben dejavnik pri razvoju bolezni. Znižanje mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost se nanaša na zmanjšanje izpostavljenosti prek dihalnih poti, za zmanjšanje izpostavljenosti v obliki zaužitja pa so potrebni dodatni ukrepi. Koncentracije svinca v krvi so potrjene kot najboljši kazalnik za merjenje poklicne izpostavljenosti svincu, vključno z izpostavljenostjo v obliki zaužitja, ravni svinca v organizmu pa so odločilne za določanje splošnega tveganja za zdravje.

Mejno vrednost za poklicno izpostavljenost je treba znižati, saj lahko kontaminacijo povzročijo tudi visoke koncentracije v zraku. Upoštevanje biološke mejne vrednosti je glavno orodje za varovanje delavcev pred toksičnostjo svinca in spremljanje njegovega kopičenja v telesu. Biološka mejna vrednost in mejna vrednost za poklicno izpostavljenost se torej dopolnjujeta.

Zavezujoča biološka mejna vrednost svinca in zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost svincu sta bili na ravni EU prvič uvedeni leta 1982 s posebno direktivo o svincu²¹ in nista bili posodobljeni že več kot 40 let. Praktične nezavezujoče smernice o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti

¹⁹ V skladu z uredbo REACH je uporaba svinca v barvah z nekaj odstopanji prepovedana (Priloga VIII). Vendar so delavci svincu lahko izpostavljeni pri delu na stavbah in konstrukcijah, ki so bile pobarvane pred začetkom veljavnosti prepovedi.

²⁰ RPA (2021): *Study on collecting information on substances with the view to analyse health, socio-economic and environmental impacts in connection with possible amendments of Directive 98/24/EC (Chemical Agents) and Directive 2009/148/EC (Asbestos). Final report for lead and its compounds and final report for diisocyanates* (Študija o zbiranju informacij o snoveh z namenom analize njihovih zdravstvenih, socialno-ekonomskih in okoljskih vplivov v zvezi z morebitnimi spremembami Direktive 98/24/ES (o kemičnih dejavnikih) in Direktive 2009/148/ES (o azbestu). Končno poročilo o svincu in njegovih spojinah ter končno poročilo o diizocianatih) (zunanja študija v podporo poročilu o oceni učinka).

²¹ *Council Directive 82/605/EEC of 28 July 1982 on the protection of workers from the risks related to exposure to metallic lead and its ionic compounds at work (first individual Directive within the meaning of Article 8 of Directive 80/1107/EEC)* (Direktiva Sveta 82/605/EGS z dne 28. julija 1982 o varovanju delavcev pred tveganjem zaradi izpostavljenosti kovinskemu svincu in njegovim ionskim spojinam pri delu (prva posebna direktiva v smislu člena 8 Direktive 80/1107/EGS)) (UL L 247, 23.8.1982, str. 12).

kemičnim dejavnikom pri delu iz leta 2007²² vsebujejo napotke glede zdravstvenega nadzora v zvezi s svincem, vendar so najbrž zastarele.

V tem predlogu so bili upoštevani najnovejši znanstveni in tehnični dosežki in ugotovitve, mnenji Odbora za oceno tveganja Evropske agencije za kemikalije (ECHA)²³, ustanovljenega z Uredbo (ES) št. 1907/2006 (REACH)²⁴, in mnenji tristranskega Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu²⁵, pri čemer je bilo sklenjeno, da je treba določiti biološko mejno vrednost svınca, ki znaša 15 µg/100 ml krvi, ter povezano mejno vrednost za poklicno izpostavljenost svincu, ki znaša 0,03 mg/m³ in je izražena kot osemurno časovno tehtano povprečje.

Zdravstveni nadzor, kakršen se izvaja zdaj, bo še naprej del splošnega pristopa k varovanju zdravja delavcev, izpostavljenih svincu. V okviru revizije Priloge IIIa so bile torej uvedene posodobljene (nižje) ravni izpostavljenosti koncentracijam svınca v zraku in ravni koncentracije svınca v krvi, pri katerih je treba začeti izvajati zdravstveni nadzor. S tem predlogom so bile revidirane ravni, nad katerimi je treba začeti izvajati zdravstveni nadzor. Te ravni se merijo pri posameznih delavcih. Zdravstveni nadzor je treba izvajati v primeru izpostavljenosti koncentraciji svınca v zraku, ki presega 0,015 mg/m³ in se izračuna kot časovno tehtano povprečje v obdobju 40 ur na teden, ali kadar raven svınca v krvi presega 9 µg Pb/100 ml krvi. Razmerje med navedenima ravnema, nad katerima je treba začeti izvajati zdravstveni nadzor, ter revidirano mejno vrednostjo za poklicno izpostavljenost in revidirano biološko mejno vrednostjo je enako razmerju iz sedanje Priloge k direktivi o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh.

Svinec predstavlja tveganje tako za reproduktivno zdravje kot za razvojno zdravje ploda ali potomcev izpostavljenih žensk²⁶, predvsem zaradi znižanja inteligenčnega kvocienta (IQ)²⁷. Za varovanje zadevnih delavcev in zagotavljanje pomoči delodajalcem pri obvladovanju

²² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8827eb0-bb69-4193-9d54-8536c02080c1/language-sl>

²³ Mnenje Odbora za oceno tveganja o svincu (2020): <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>.

Mnenje Odbora za oceno tveganja o diizocianatih (2020):

<https://echa.europa.eu/documents/10162/4ea3b5ee-141b-63c9-8ffd-1c268dda95e9>.

²⁴ Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije in o spremembi Direktive 1999/45/ES ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1.).

²⁵ Mnenje Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu o svincu (2021): <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>.

Mnenje Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu o diizocianatih (2021): <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/0d11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>.

²⁶ Ocene kažejo, da je v sektorjih, ki vključujejo svinec, večina delavcev moških (približno 97 %).

²⁷ Podatki o določljivih učinkih na zdravje sicer niso zadostni, da bi jih bilo mogoče ustrezno oceniti (glej oddelek o oceni učinka v nadaljevanju).

tveganj je v Prilogi III določena biološka orientacijska vrednost²⁸, v skladu s katero raven svine v krvi žensk v rodni dobi ne sme presegati referenčnih vrednosti za splošno prebivalstvo, ki svincu ni poklicno izpostavljeno, v zadevni državi članici EU. V skladu z znanstvenim mnenjem Odbora za oceno tveganja²⁹ (oddelek 8.2.4 Priloge k mnenju) se priporoča, da se v primeru, ko nacionalne referenčne ravni niso na voljo, v zvezi z mejno ravno svine v krvi zadevnih delavk upošteva biološka orientacijska vrednost, ki znaša 4,5 µg/100 ml.

Biološka orientacijska vrednost se uporablja kot kazalnik poklicne izpostavljenosti in ne kot kazalnik škodljivih učinkov na zdravje. Deluje kot opozorilni znak, ki delodajalca posvari, da je na delovnem mestu prišlo do izpostavljenosti in da bi bilo treba morda izvesti popravne ukrepe ob upoštevanju potreb posameznih delavcev. Odbor za oceno tveganja je v svojem mnenju potrdil, da je izpostavljenost svincu resnično zaskrbljujoča in potencialno nevarna za plod. Vendar je navedel tudi, da na podlagi razpoložljivih znanstvenih dokazov ni mogoče količinsko opredeliti stopnje tveganja, na podlagi katere bi se za to skupino delavk predlagala biološka mejna vrednost. Zato je predlagal, da se v direktivi izpostavi nevarnost, povezana z izpostavljenostjo svincu in razvojno toksičnostjo, ter na podlagi razpoložljivih dokazov priporočil uporabo biološke orientacijske vrednosti za ženske v rodni dobi.

Diizocianati

Diizocianati so nevarne kemične snovi v skladu s členom 2(b) direktive o kemičnih dejavnikih in spadajo na področje uporabe navedene direktive. Zaradi potrebe po obravnavi ugotovljenih resnih tveganj za zdravje, ki jih predstavljajo diizocianati, je bila avgusta 2020 v Uredbo (ES) št. 1272/2008 uvedena omejitev³⁰. V skladu z omejitvijo je treba do avgusta 2023 uvesti obvezno usposabljanje delavcev, ki uporabljajo diizocianate, v skladu z opredeljenimi merili, povezanimi z naravo delovne dejavnosti.

Diizocianati so povzročitelji preobčutljivosti kože in dihal (astmageni), ki lahko v primeru izpostavljenosti privedejo do razvoja poklicne astme in poklicnih kožnih bolezni, tj. alergijskih reakcij. Povzročijo lahko spremembe v dihalnih poteh ljudi (stanje preobčutljivosti)³¹. Ko pljuča postanejo preobčutljiva, lahko nadaljnja izpostavljenost tudi precej nizkim koncentracijam zadevne snovi sproži astmatični napad. Glavni učinki poklicne

²⁸ Biološke orientacijske vrednosti so vrednosti glede izpostavljenosti, ki predstavljajo zgornjo mejo koncentracije kemične snovi ali enega od njenih metabolitov v kakršnem koli ustreznem biološkem gojišču, ki ustreza določenemu percentilu (običajno 90. ali 95. percentilu) opredeljene referenčne populacije. Biološka orientacijska vrednost se lahko določi, kadar razpoložljivi podatki ne omogočajo izpeljave biološke mejne vrednosti. Biološke orientacijske vrednosti se pogosto imenujejo tudi referenčne vrednosti. Delavcem, delodajalcem in zdravnikom medicine dela lahko pomagajo pri vprašanih varovanja delavcev. Lahko so na primer kazalnik poklicne izpostavljenosti, ki bi ga bilo morda treba obravnavati, da se preuči potreba po dodatnih ukrepih za obvladovanje tveganja. Biološke orientacijske vrednosti ne predstavljajo meje v zvezi z učinki na zdravje. Vir: https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/ircsa_r8_appendix_oels_en.pdf/f1d45aca-193b-a7f5-55ce-032b3a13f9d8.

²⁹ Glej opombo 23.

³⁰ Uredba Komisije (EU) 2020/1149 z dne 3. avgusta 2020 o spremembi Priloge XVII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) glede diizocianatov (UL L 252, 4.8.2020, str. 24).

³¹ Diizocianati imajo skupen mehanizem povzročanja preobčutljivosti. Odbor za oceno tveganja zato podpira skupinski pristop, ki zajema širok nabor posameznih diizocianatov.

izpostavljenosti diizocianatom na zdravje so učinki na zdravje dihal (poklicna astma, preobčutljivost na izocianate in bronhialna hiperreaktivnost), ki so kritične končne točke, povezane z izpostavljenostjo diizocianatom, ter se pojavijo po akutni in dolgotrajni izpostavljenosti.

Diizocianati se uporabljajo v proizvodnji poliuretana v trdni obliki in v obliki pene ter v proizvodnji plastike, premazov, lakov, dvokomponentnih barv in lepil. Diizocianatom so izpostavljeni delavci v podjetjih, ki proizvajajo te materiale, pa tudi delavci, ki uporabljajo lepila, tesnilne mase, barve in premaze, ki vsebujejo diizocianate. Ti proizvodi se pogosto uporabljajo v gradbeništvu, pri popravilih vozil, splošnih popravilih ter v proizvodnji tekstila, pohištva, motornih vozil in drugih prevoznih sredstev, gospodinjskih aparatov, strojev in računalnikov. Diizocianati se v proizvodnem procesu pretvorijo in v končnem izdelanem proizvodu niso več prisotni. Za uporabnike proizvodov (npr. potrošnike) zato ne predstavljajo tveganja.

V študijah je bilo ocenjeno, da so poklicni dejavniki vzrok za približno 9–15 % primerov astme pri delovno sposobnih odraslih³². Diizocianati so eden od najpogostejših vzrokov za poklicno astmo, pri čemer po ocenah letna pojavnost v EU znaša od 2 350 do 7 269 primerov^{33, 34, 35}. Ocenjuje se³⁶, da je diizocianatom v EU izpostavljenih približno 4,2 milijona delavcev iz več kot 2,4 milijona podjetij, od katerih je velika večina mikropodjetij ali malih in srednjih podjetij.

Trenutno za diizocianate na ravni EU ni določena zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost ali mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, v skladu z uredbo REACH (Uredba (ES) št. 1907/2006) pa je registriranih 19 posameznih diizocianatov. Škodljive učinke na zdravje povzroča del, ki je skupen vsem diizocianatom (skupina NCO³⁷). Zato je bila obravnavana možnost razvrstitve v skupine, ki bi omogočila, da se za vse diizocianate določita skupni mejni vrednosti za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost³⁸. To je v skladu s pristopom razvrščanja v skupine, ki ga podpira nedavno sprejeta strategija EU na področju kemikalij za trajnostnost.

Konična izpostavljenost (visoke ravni kratkotrajne izpostavljenosti) je ključni dejavnik pri razvoju poklicne astme³⁹. Določitev mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost je najboljša rešitev za obravnavo ponavljajočih se visokih ravni kratkotrajne izpostavljenosti in

³² Balmes, J., Becklake, M., Blanc, P., in drugi (2003): *American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease* (Ameriško združenje za bolezni dihal: prispevek dela k bremenu bolezni dihalnih poti), *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine* 167:787–797.

³³ <https://www.hse.gov.uk/statistics/causdis/asthma.pdf>

³⁴ <https://academic.oup.com/annweh/article/65/8/893/6247067>

³⁵ RPA (2021), glej opombo 20.

³⁶ Glej opombo 20.

³⁷ Skupina NCO se nanaša na dušikov, ogljikov in kisikov atom v izocianatni skupini.

³⁸ Več strokovnih odborov je sklenilo, da je skupna ocena vseh diizocianatov na podlagi koncentracije NCO ustrezna. Ta pristop predlaga tudi Odbor za oceno tveganja, vendar obenem navaja, da za oceno razlik v moči posameznih diizocianatov ni dovolj podatkov.

³⁹ Odbor za oceno tveganja je v svojem mnenju navedel, da obstajajo indikacije o tem, da je konična izpostavljenost pomemben dejavnik pri tveganju za razvoj astme. Vendar merjenje konične izpostavljenosti v epidemioloških raziskavah na ljudeh zaradi težav pri merjenju praktično ni mogoče.

zato najprimernejši regulativni ukrep za obravnavo te oblike izpostavljenosti. Vendar je bilo mogoče v okviru zunanje študije⁴⁰, izvedene v podporo poročilu o oceni učinka, analizirati le vplive mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost. Zaradi pomanjkanja podatkov o vplivih kratkotrajne izpostavljenosti ni bilo mogoče oceniti povezanih primerov bolezni, stroški in koristi pa so posledično najbrž podcenjeni. Odbor za oceno tveganja je zato navedel, da mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost ne bi smela presegati dvakratnika mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost.

V tem predlogu se za diizocianate torej predlagajo mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, povezana mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$, navedba opombe glede preobčutljivosti kože in dihal ter navedba opombe glede preobčutljivosti kože.

Ta predlog sicer omogoča, da se do 31. decembra 2028 uporabljata prehodna mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$, in povezana prehodna mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. To bo delodajalcem omogočilo pridobitev tehničnih sredstev za merjenje zadevnih vrednosti in dovolj časa za izvedbo ukrepov za obvladovanje tveganja, zlasti v sektorjih nižje v proizvodni verigi. To bi bilo treba dopolniti z zdravstvenim nadzorom delavcev, namenjenim zgodnjemu odkrivanju morebitnih bolezni, in poznejšo obravnavo posameznih delavcev, da bi se preprečila nadaljnja tveganja zaradi izpostavljenosti diizocianatom. Ti ukrepi skupaj zagotavljajo visoko raven varovanja delavcev.

Za učinkovito varovanje delavcev pred tveganjem poklicnih bolezni zaradi izpostavljenosti diizocianatom in svincu so v tem predlogu določene mejne vrednosti, ki jih je mogoče upoštevati z vidika tehnične in ekonomske izvedljivosti.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Ta predlog je skladen z evropskim stebrom socialnih pravic, zlasti načelom 10 o pravici do zdravega, varnega in dobro prilagojenega delovnega okolja, ter povezanim akcijskim načrtom. Revizija obstoječih mejnih vrednosti svinca, ki niso bile posodobljene od leta 1982, in prva uvedba mejnih vrednosti diizocianatov, ki spadajo na področje uporabe direktive o kemičnih dejavnikih, vendar v zvezi s katerimi mejne vrednosti na ravni EU še niso bile določene, prispevata k doseganju visoke ravni varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti delavcev.

Ta pobuda temelji tudi na zavezi Komisije iz strateškega okvira EU za zdravje in varnost pri delu za obdobje 2021–2027⁴¹, da bo leta 2022 dodatno znižala mejno vrednost za poklicno izpostavljenost svincu in določila mejno vrednost za poklicno izpostavljenost diizocianatom.

Predlog je skladen z Direktivo Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu⁴² (okvirna direktiva o varnosti in

⁴⁰ RPA (2021), glej opombo 20.

⁴¹ Glej opombo 3.

⁴² Direktiva Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (UL L 183, 29.6.1989, str. 1).

zdravju pri delu). V navedeni okvirni direktivi so določene minimalne zahteve glede varnosti in zdravja pri delu v vseh delovnih okoljih, ne le pri delu s kemičnimi snovmi. Navedena direktiva poleg tega ne preprečuje, da bi se v drugih direktivah, v tem primeru v direktivi o kemičnih dejavnikih ter direktivi o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh, določile strožje zahteve ali bolj specifična pravila, ki bi dodatno izboljšala varovanje delavcev.

- **Temeljne pravice in enakost, vključno z enakostjo spolov**

Šteje se, da je učinek na temeljne pravice pozitiven, zlasti v zvezi s členom 2 (pravica do življenja) in členom 31 (pošteni in pravični delovni pogoji) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah⁴³.

Medtem ko so delavci, izpostavljeni svincu, večinoma moški, kot je navedeno zgoraj, lahko delavkam grozijo dodatna tveganja, saj lahko svinec vpliva na nosečnice in razvijajoči se plod⁴⁴. V direktivi o nosečih delavkah⁴⁵ so določene zahteve glede izvajanja varstvenih ukrepov, ki pa ne zagotavljajo popolne zaščite pred razvojnimi vplivi, saj se uporabljajo od trenutka, ko delavka ugotovi, da je noseča, in o tem obvesti svojega delodajalca, kar je običajno tri mesece po zanositvi.

Zato je nadvse pomembno, da se v industriji, ki vključuje delo s svincem, zagotovi ozaveščanje delavk v rodni dobi in uvedejo posebni ukrepi za zmanjšanje vseh potencialnih tveganj v skladu z obveznostmi delodajalcev glede obvladovanja tveganja. Delodajalci morajo za izpolnitev svojih obveznosti zagotoviti nadomestitev zadevne snovi, kadar je to tehnično mogoče, uporabo zaprtih sistemov ali zmanjšanje izpostavljenosti na kolikor je tehnično mogoče nizko raven. Poleg tega, kot se predlaga v mnenju Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu⁴⁶, raven svinca v krvi žensk v rodni dobi ne bi smela presegati referenčnih vrednosti za splošno prebivalstvo ki svincu ni poklicno izpostavljeno, v zadevni državi članici. Kot je pojasnjeno zgoraj, raven svinca v krvi žensk v rodni dobi v primeru, ko nacionalne referenčne ravni niso na voljo, ne bi smela presegati biološke orientacijske vrednosti, ki znaša 4,5 µg/100 ml⁴⁷.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Listina EU o temeljnih pravicah

Cilji te pobude so skladni s členom 2 (pravica do življenja) in členom 31 (pravica do poštenih in pravičnih delovnih pogojev) Listine EU o temeljnih pravicah.

Skladnost z uredbo REACH

⁴³ UL C 326, 26.10.2012, str. 391.

⁴⁴ Svinec lahko prehaja skozi posteljico, zato je koncentracija svinca v krvi v popkovnici ob rojstvu podobna koncentraciji svinca v krvi matere (vir: RPA, 2021, oddelek 2.2.4.7 zunanje študije, glej opombo 19).

⁴⁵ Direktiva Sveta 92/85/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo (UL L 348, 28.11.1992, str. 1).

⁴⁶ Glej opombo 25.

⁴⁷ Glej opombo 23.

V uredbi REACH⁴⁸, ki velja od leta 2007, sta med drugim določena dva različna regulativna pristopa EU, in sicer omejitve in avtorizacije. Izboljšanje povezave med uredbo REACH in zakonodajo o varovanju delavcev je vprašanje, ki se obravnava v okviru sedanjega postopka revizije uredbe REACH⁴⁹.

Omejitve omogočajo, da EU določi pogoje glede proizvodnje, uporabe snovi v zmesih ali proizvodih in/ali njihovega dajanja v promet. Namen avtorizacije je zagotoviti ustrezen nadzor tveganj, povezanih s snovmi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, in hkrati spodbujati postopno nadomeščanje navedenih snovi z ustreznimi ekonomsko in tehnično izvedljivimi alternativami.

V skladu z uredbo REACH so številne vrste uporabe svinca omejene. Prepovedani sta uporaba svinca v barvah (z nekaj izjemami)^{50, 51}, nakitu in izdelkih, namenjenih stiku s kožo, ter uporaba svinca in njegovih zmesi, namenjenih širši javnosti⁵².

Uporaba diizocianatov je v skladu z uredbo REACH omejena⁵³. Lahko se uporabljajo ali dajejo v promet kot samostojna snov ali sestavina drugih snovi ali zmesi za industrijsko in poklicno uporabo, samo če delodajalec ali samozaposleni zagotovi, da so industrijski ali poklicni uporabniki pred uporabo snovi ali zmesi uspešno opravili usposabljanje o varni uporabi diizocianatov.

Več informacij o omejitvah navedenih dveh snovi iz uredbe REACH je na voljo v Prilogi 8 k poročilu o oceni učinka, ki je priloženo temu predlogu.

Svetovalni odbor za varnost in zdravje pri delu je v svojem mnenju⁵⁴ navedel, da je kombinacija omejitve iz uredbe REACH (v zvezi z usposabljanjem delavcev) in določb o varnosti in zdravju pri delu, zlasti o upoštevanju mejnih vrednosti in izvajanju zdravstvenega nadzora, najučinkovitejši pristop za preprečevanje konične izpostavljenosti, ki je ključni dejavnik pri razvoju astme zaradi izpostavljenosti diizocianatom.

Direktivi EU o varnosti in zdravju pri delu (direktiva o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter direktiva o kemičnih dejavnikih) ter uredba REACH so skupaj pomembne za varovanje delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti svincu in diizocianatom.

Skladnost z uredbo o baterijah

⁴⁸ Glej mnenje Odbora za oceno tveganja, opomba 23.

⁴⁹ Prvi skupni sestanek pristojnih organov za uredbo REACH in interesnih skupin Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu/delovne skupine za kemikalije je potekal 5. aprila 2022 ter je bil namenjen razpravi o vidikih varnosti in zdravja pri delu v okviru sedanjega postopka revizije uredbe REACH.

⁵⁰ <https://echa.europa.eu/documents/10162/22dd9386-7fac-4e8d-953a-ef3c71025ad4>

⁵¹ <https://echa.europa.eu/documents/10162/ffd7653b-98cc-4bcc-9085-616559280314>

⁵² <https://echa.europa.eu/documents/10162/61845f2b-f319-ab2e-24aa-6fc4f8fc150f>

⁵³ <https://echa.europa.eu/documents/10162/503ac424-3bcb-137b-9247-09e41eb6dd5a>

⁵⁴ Glej opombo 25.

Komisija je decembra 2020 predlagala novo uredbo o baterijah⁵⁵, katere cilj je zagotoviti, da so baterije, dane na trg EU, trajnostne in varne v celotnem življenjskem ciklu. To je sestavni del zelenega dogovora EU, katerega cilj je povečati uporabo sodobnih vozil na nefosilni pogon, kar bi lahko vključevalo večjo uporabo baterij, ki vsebujejo svinec, vključno z njihovim recikliranjem. Posodobitev mejnih vrednosti svineca zagotavlja, da bodo delavci v sektorju proizvodnje in recikliranja baterij deležni visoke ravni varovanja zdravja kljub morebitnemu večjemu obsegu proizvodnje v prihodnosti.

Skladnost z znanstvenimi raziskavami

Svinec in diizocianati so bili v okviru programa EU za humani biomonitoring (HBM4EU), skupnega projekta 30 držav, Evropske agencije za okolje in Evropske komisije, ki se je financiral v okviru programa Obzorje 2020⁵⁶ in potekal od leta 2017 do leta 2021, obravnavani kot prednostne kemikalije. V okviru navedenega programa je bilo pridobljeno znanje o varnem ravnanju s kemikalijami in varovanju zdravja ljudi. Izveden je bil poseben projekt o poklicni izpostavljenosti kovinam, njegovi rezultati pa so pokazali, da med recikliranjem odpadne električne in elektronske opreme prihaja do izpostavljenosti več kovinam, vključno s svincem. Izveden je bil tudi poseben projekt v zvezi z diizocianati, ki je vključeval pregled sedanjih bioloških označevalcev, ki se uporabljajo za biomonitoring diizocianatov, oceno sedanjih ravni pri delavcih in opredelitev vrzeli na področju raziskav⁵⁷.

Skladnost z evropskim načrtom za boj proti raku

Namen evropskega načrta za boj proti raku je zajeti celotno pot obravnave bolezni⁵⁸. Načrt temelji na štirih ključnih področjih ukrepanja, na katerih lahko EU prispeva največjo dodano vrednost: (i) preprečevanje; (ii) zgodnje odkrivanje; (iii) diagnoza in zdravljenje ter (iv) kakovost življenja onkoloških bolnikov in preživelih onkoloških bolnikov. Čeprav redko, lahko izpostavljenost svincu povzroči raka, znižanje mejnih vrednosti pa bo prispevalo k preprečevanju zadevnih vrst raka.

Škodljivi učinki diizocianatov na zdravje ne vključujejo raka, zato evropski načrt za boj proti raku v zvezi njimi ni pomemben.

Skladnost s strategijo za val prenove za Evropo

Stavbe so odgovorne za 36 % emisij toplogrednih plinov, povezanih z energijo. Glede na to, da se bo leta 2050 še vedno uporabljalo več kot 85 % sedanjih stavb, bodo prenove za izboljšanje energijske učinkovitosti bistvene za doseganje ciljev evropskega zelenega

⁵⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0798>

⁵⁶ <https://www.hbm4eu.eu/about-us/>

⁵⁷ Za več informacij glej Scholten, B., Kenny, L., Duca, R., Pronk, A., Santonen, T., Galea, K. S., Loh, M., Huuonen, K., Smeuwenhoek, A., Creta, M., Godderis, L., in Jones, K., 2020: *Biomonitoring for occupational exposure to diisocyanates: A systematic review* (Biomonitoring poklicne izpostavljenosti diizocianatom: sistematični pregled), *Annals of Work Exposures and Health* 64(6): 569–585. <https://academic.oup.com/annweh/article/64/6/569/5822987?login=true>.

⁵⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Evropski načrt za boj proti raku (COM(2021) 44 final).

dogovora. V zvezi s tem je cilj strategije za val prenove⁵⁹ do leta 2030 podvojiti letno stopnjo energijske prenove. Specializirana obnovitvena dela za zmanjšanje porabe energije lahko povečajo dolgoročno vrednost nepremičnin ter ustvarijo delovna mesta in naložbe, pri čemer pogosto temeljijo na lokalnih dobavnih verigah. Vendar bi lahko bili delavci izpostavljeni svincu med na primer odstranjevanjem barv, vodovodnih napeljav in materialov strešnih kritin, ki vsebujejo svinec, in diizocianatom zaradi večje uporabe izolacijskih pen in boljših površinskih premazov, namenjenih izboljšanju toplotne izolacije grajenega okolja. Ta predlog torej prispeva k izvajanju obnovitvenih del, ki so pozitivna za okolje ter zagotavljajo varnost in zdravje delavcev.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

V členu 153(2), točka (b), Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je določeno, da lahko Evropski parlament in Svet „na področjih iz odstavka 1(a) do (i) [člena 153 PDEU] sprejmeta v obliki direktiv minimalne zahteve za postopno izvajanje, pri čemer upošteva pogoje in tehnične predpise, ki veljajo v posameznih državah članicah“ ter da se navedene direktive „izogibajo uvajanju upravnih, finančnih in zakonskih omejitev, ki bi lahko zavirale ustanavljanje in razvoj malih in srednjih podjetij“. V členu 153(1), točka (a), PDEU je navedeno, da mora EU podpirati in dopolnjevati dejavnosti držav članic na področju „izboljšanj[a] zlasti delovnega okolja za varovanje zdravja in varnosti delavcev“.

Direktiva o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh in direktiva o kemičnih dejavnostih sta bili sprejeti na podlagi člena 153(2), točka (b), PDEU za izboljšanje zdravja in varnosti delavcev. Namen tega predloga je okrepiti raven varovanja zdravja delavcev v skladu s členom 153(1), točka (a), PDEU, in sicer z vključitvijo revidirane mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu in biološke mejne vrednosti svinca v uredbo o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter uvedbo mejnih vrednosti za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom v uredbo o kemičnih dejavnostih, skupaj z nekaj tehničnimi prilagoditvami. Ustrezna pravna podlaga predloga Komisije o spremembi direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter uredbe o kemičnih dejavnostih je torej člen 153(2), točka (b), PDEU.

V skladu s členom 153(2) PDEU je izboljšanje zlasti delovnega okolja za varovanje zdravja in zagotavljanje varnosti delavcev vidik socialne politike, ki je v deljeni pristojnosti EU in držav članic.

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Od sprejetja direktive o kemičnih dejavnostih leta 1998 (in prejšnje direktive iz leta 1982 o svincu) se je znanstveno razumevanje svinca in diizocianatov poglobilo. S sprejetjem direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh je bil na področje uporabe direktive o rakotvornih in mutagenih snoveh vključen svinec, reprotoksična snov. Poleg tega

⁵⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj (COM(2020) 662 final).

je dodana vrednost ukrepov EU upravičena, ker je težava razširjena po vsej EU. Čeprav revizija mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in biološke mejne vrednosti svinca in njegovih anorganskih spojin ter uvedba mejnih vrednosti za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom ne vplivata bistveno na konkurenco na enotnem trgu, bi se z večjo usklajenostjo minimalnih zahtev izboljšali konkurenčni pogoji za subjekte na enotnem trgu.

Podatki, zbrani med pripravljalnimi deli, kažejo, da med državami članicami obstajajo razlike pri določanju mejnih vrednosti svinca in diizocianatov. Ob upoštevanju novih znanstvenih spoznanj so nekatere države članice v večji ali manjši meri že znižale mejne vrednosti svinca in/ali uvedle mejne vrednosti diizocianatov.

Biološke mejne vrednosti svinca se v državah članicah gibljejo od 20 µg/100 ml krvi do 70 µg/100 ml krvi (sedanja biološka mejna vrednost, določena v direktivi o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh). V 15 državah članicah⁶⁰ je biološka mejna vrednost nižja od sedanje biološke mejne vrednosti na ravni EU. Nekatere države članice so določile mejno vrednost za ženske, ki je starostno pogojena ali se nanaša na „ženske v rodni dobi“ in običajno znaša med 20 in 40 µg/100 ml krvi. Mejna vrednost za poklicno izpostavljenost znaša od 0,050 g/m³ do 0,150 g/m³ (sedanja mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, določena v direktivi o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh).

Mejna vrednost diizocianatov na ravni EU ni določena. Tri države članice EU⁶¹ so sicer določile splošno mejno vrednost za poklicno izpostavljenost, več držav članic pa različne mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost v zvezi z nekaterimi, vendar ne vsemi diizocianati. Kjer obstajajo, se mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost gibljejo od 3 µg NCO/m³ do 500 µg NCO/m³, pri čemer srednja vrednost znaša 17,4 µg NCO/m³. Mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost se giblje od 10 do 82 µg NCO/m³.

Glede na zgoraj opisane razmere je jasno, da so delavci v EU deležni različnih ravni varovanja pred svincem in diizocianati.

Velike razlike med nacionalnimi mejnimi vrednostmi izkrivljajo konkurenco na enotnem trgu. Stroški zagotavljanja skladnosti z nižjimi nacionalnimi mejnimi vrednostmi so na splošno višji in zato pomenijo konkurenčno prednost za podjetja, ki delujejo na trgih, na katerih nacionalne mejne vrednosti niso določene ali so manj stroge. Kar zadeva svinec, morajo podjetja s sedežem v Bolgariji, na Češkem, Danskem, v Latviji in na Poljskem upoštevati mejno vrednost za poklicno izpostavljenost, ki je trikrat nižja od najvišje mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost, trenutno določene na ravni EU (0,050 g/m³ v primerjavi z 0,150 g/m³), kar lahko negativno vpliva na njihovo konkurenčnost in ustvarja razlike na enotnem trgu. Morebiten vpliv na konkurenco je še večji v primeru diizocianatov, katerih mejna vrednost na ravni EU trenutno ni določena. V državah, v katerih so bile določene nacionalne mejne vrednosti, se mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost gibljejo od

⁶⁰ Bolgarija, Hrvaška, Češka, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Madžarska, Italija, Latvija, Nizozemska, Poljska, Slovaška, Slovenija in Švedska.

⁶¹ Hrvaška, Irska in Litva.

3 $\mu\text{g NCO/m}^3$ do 500 $\mu\text{g NCO/m}^3$. Posodobitev mejnih vrednosti svinca in prva uvedba mejnih vrednosti diizocianatov bosta torej prispevali k večji usklajenosti na enotnem trgu in ustvarili enakopravnejše konkurenčne pogoje za podjetja.

Posamezne države članice bi lahko še vedno uvedle nižje vrednosti, konkurenčni pogoji za podjetja pa se bodo izboljšali. Podjetja, ki želijo poslovati v različnih državah članicah EU, bi lahko imela dodatne koristi od racionalizacije veljavnih mejnih vrednosti in prihranila, saj se lahko namesto rešitev za posamezne lokacije v zvezi z izpolnjevanjem zahtev glede mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in biološke mejne vrednosti sprejmejo skupne rešitve, ki bi se uporabljale v vseh obratih.

Tveganja za zdravje in varnost delavcev zaradi izpostavljenosti svincu, ki je nevaren reprotoksikant za poklicno izpostavljenost, in diizocianatom, ki povzročajo preobčutljivost dihal, so v EU zelo podobna, obe snovi pa se pogosto uporabljata v številnih sektorjih in državah. EU ima zato jasno vlogo pri zagotavljanju podpore državam članicam pri obravnavi teh tveganj.

Kar zadeva svinec, je v zunanji študiji⁶², priloženi temu predlogu, navedenih 18 držav članic, ki proizvajajo rafiniran svinec, in manjše število držav članic, ki svinec pridobivajo z rudarjenjem. V EU se letno proizvede več kot 10 milijonov ton svinca, ki se uporablja v zelo različnih postopkih, vključno s postopki proizvodnje svinčevih baterij, plošč in prahu ter uporabo v izdelkih.

Diizocianati se proizvajajo v sedmih državah članicah in uporabljajo po vsej EU v 21 ustreznih sektorjih nižje v proizvodni verigi.

Da bi se zagotovila čim večja učinkovitost ukrepov za varovanje delavcev pred izpostavljenostjo svincu in diizocianatom, je treba direktivi uskladiti z najsodobnejšimi znanstvenimi spoznanji, predstavljenimi v mnenjih Odbora za oceno tveganja⁶³. Glede na razpoložljive znanstvene dokaze je treba pregledati mejno vrednost za poklicno izpostavljenost svincu in njegovim anorganskim spojinam ter njihovo biološko mejno vrednost ter uvesti mejni vrednosti za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom. Varovanje zdravja delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti navedenim snovem že ureja zakonodaja EU, zlasti direktiva o kemičnih dejavnikih ter direktiva o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh, ki se lahko spremenita le na ravni EU. Ta predlog temelji na dolgi in intenzivni razpravi z vsemi deležniki (predstavniki združenj delavcev, združenj delodajalcev in vlad). To prispeva k zagotavljanju ustreznega spoštovanja načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

Posodobitev direktive o kemičnih dejavnikih in direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh, namenjena uskladitvi z novjšimi znanstvenimi dokazi, je učinkovit način za ustrezno posodobitev preventivnih ukrepov v vseh državah članicah. To bo pripomoglo k doseganju enotne ravni minimalnih zahtev, namenjenih zagotovitvi višjih

⁶² RPA (2021), glej opombo 21.

⁶³ Glej opombo 23.

zdravstvenih in varnostnih standardov. Obenem se bodo zmanjšale razlike v ravneh varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti delavcev med državami članicami in na enotnem trgu EU.

Revizija oziroma uvedba mejnih vrednosti je poleg tega zelo zapletena in zahteva visoko raven znanstvenega strokovnega znanja. Sprejetje mejnih vrednosti na ravni EU ima pomembno prednost, saj državam članicam ne bo več treba izvajati lastnih znanstvenih analiz, s čimer se lahko upravni stroški bistveno znižajo. Prihranjena sredstva bi se lahko namenila nadaljnjemu izboljšanju politik na področju varnosti in zdravja pri delu v posameznih državah članicah.

Iz tega sledi, da je treba za uresničitev ciljev tega predloga tako v zvezi s svincem kot v zvezi z diizocianati ukrepati na ravni EU, saj države članice teh ciljev zaradi obsega in učinkov predlaganega ukrepa ne morejo zadovoljivo doseči niti na centralni niti na regionalni in lokalni ravni. To je v skladu s členom 5(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU). Direktiva o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter direktiva o kemičnih dejavnikih se lahko spremenita le na ravni EU in po dvostopenjskem posvetovanju s socialnimi partnerji (delodajalci in delojemalci) v skladu s členom 154 PDEU.

• **Sorazmernost**

Predlog je v skladu z načelom sorazmernosti, saj ne spreminja ciljev in splošnih zahtev direktiv. Ukrep vključuje zgolj predlog novih in revidiranih mejnih vrednosti, pri čemer se v celoti upoštevajo najnovejše znanstvene informacije in dejavniki socialno-ekonomske izvedljivosti. O teh vrednostih je bila opravljena temeljita razprava z vsemi deležniki (predstavniki organizacij delavcev, organizacij delodajalcev in vlad). Cilj te pobude je zagotoviti uravnotežen pristop, ki preprečuje, da bi se podjetja znašla v zelo neugodnem gospodarskem položaju, hkrati pa zagotavlja ustrezno varovanje delavcev na ravni EU. Ker predlog vključuje prvo določitev mejnih vrednosti diizocianatov, vsebuje ukrepe za zmanjšanje bremen in podpiranje skladnosti z določbami (kot so določbe o prehodnem obdobju), o katerih je bila prav tako izvedena razprava z ustreznimi deležniki. Ti prehodni ukrepi prispevajo k sorazmernosti predlagane pobude, saj podjetjem zagotavljajo ustrežnejši časovni okvir za prilagoditev. Kar zadeva svinec, je predlog del postopnega pristopa⁶⁴ za zagotavljanje boljšega varovanja delavcev z določitvijo mejnih vrednosti, ki v primerjavi z obstoječimi zagotavljajo višjo raven zaščite.

Poleg tega določitev teh novih oziroma revidiranih mejnih vrednosti obeh snovi podjetjem ne prinaša visokih stroškov, zlasti v primerjavi z njihovim prometom. Pobuda se šteje za uravnoteženo in upravičeno glede na pridobljene in dolgoročne koristi v smislu zmanjšanja zdravstvenih tveganj zaradi izpostavljenosti delavcev svincu in diizocianatom ter preprečevanja poklicnih bolezni. V skladu s členom 153(4) PDEU ta predlog določa minimalne zahteve in državam članicam ne preprečuje, da bi ohranile ali uvedle strožje

⁶⁴ V postopku določanja in/ali revizije mejnih vrednosti Komisija opredeli prednostne snovi za znanstveno oceno, kar vključuje sodelovanje z deležniki na ravni držav članic in socialnih partnerjev, znanstveno oceno Odbora za oceno tveganja Evropske agencije za kemikalije, javno posvetovanje, tristransko posvetovanje s predstavniki delodajalcev, delavcev in vlad v okviru Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu ter oceno učinka na podlagi zunanje študije.

varstvene ukrepe, ki so združljivi s Pogodbama, na primer v obliki nižjih mejnih vrednosti ali drugih določb, ki zagotavljajo višjo raven varovanja delavcev. To državam članicam omogoča določeno mero prožnosti.

Iz tega sledi, da ta predlog ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje njegovih ciljev, v skladu z načelom sorazmernosti iz člena 5(4) PEU. Podrobne informacije o skladnosti z načelom sorazmernosti so na voljo v poročilu o oceni učinka, priloženem temu predlogu (točka 8.4).

- **Izbira instrumenta**

V členu 153(2), točka (b), PDEU je določeno, da se lahko minimalne zahteve na področju varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti delavcev sprejmejo „v obliki direktiv“.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

V najnovejši poglobljeni oceni direktive o kemičnih dejavnikih ter direktive o rakotvornih in mutagenih snoveh (naknadna ocena direktiv EU o varnosti in zdravju pri delu iz leta 2017⁶⁵) je bilo ugotovljeno, da sta direktivi glede na razpoložljive dokaze še vedno zelo relevantni in učinkoviti. V navedeni oceni je poudarjeno, da so mejne vrednosti pomembno orodje za obvladovanje kemičnega tveganja na delovnem mestu in da je treba sprejeti mejne vrednosti izpostavljenosti za več snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost. Natančneje je v oceni navedeno, da je treba razmisliti o najprimernejšem pristopu k obvladovanju tveganj, ki lahko nastanejo zaradi izpostavljenosti kemičnim in reprotoksičnim snovem, ter o tem, ali in kako bi bilo mogoče biomonitoring učinkoviteje uporabiti za obvladovanje tveganj na delovnem mestu. V oceni je navedeno tudi, da je treba povzročitelje preobčutljivosti obravnavati kot prednostno vprašanje, ki si zasluži nadaljnjo pozornost, da bi se določile ustrezne zahteve glede obvladovanja tveganja.

Ta pobuda je v skladu tudi z delovnim dokumentom služb Komisije o pregledu stanja, ki spremlja strateški okvir EU za zdravje in varnost pri delu za obdobje 2021–2027 (SWD (2021) 148 final)⁶⁶, v katerem je navedeno, da je treba poklicnim boleznim nameniti več pozornosti. Zlasti v zvezi s svincem je v njem navedeno, da je treba mejne vrednosti pregledati ob upoštevanju novih znanstvenih podatkov.

- **Posvetovanje z deležniki**

Dvostopenjsko posvetovanje z evropskimi socialnimi partnerji v skladu s členom 154 PDEU

Komisija je v letih 2020 in 2021 v skladu s členom 154(2) PDEU izvedla dvostopenjsko posvetovanje s socialnimi partnerji na ravni EU. S socialnimi partnerji se je posvetovala o pristopu k reviziji zavezujočih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu in

⁶⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017SC0010&from=en>

⁶⁶ Glej opombo 3.

njegovim anorganskim spojinam ter določitvi mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost diizocianatom v direktivi o kemičnih dejavnikih.

Organizacije delavcev

Evropska konfederacija sindikatov (ETUC) se je odzvala v prvi fazi posvetovanja in priznala pomen obstoječe zakonodaje. V osnovi je podprla znižanje sedanjih mejnih vrednosti svinca, vendar je menila, da biološka mejna vrednost, ki jo je Odbor za oceno tveganja predlagal v svojem znanstvenem mnenju, ni zadostna za zaščito žensk v rodni dobi na delovnem mestu ter ne zagotavlja enake obravnave žensk in moških pri delu⁶⁷. Zato je predlagala uvedbo nižje biološke mejne vrednosti. Podala je tudi nekaj splošnih pripomb o potrebi po izboljšanju varovanja delavcev pred izpostavljenostjo reprotoksičnim snovem in Direktivi 92/85/EGS o nosečih delavkah⁶⁸ v zvezi s tem.

Evropska konfederacija sindikatov se je strinjala, da je treba za zagotovitev minimalnih zahtev glede varovanja delavcev, izpostavljenih diizocianatom, določiti zavezujočo mejno vrednost za poklicno izpostavljenost diizocianatom, ki se bo uporabljala po vsej EU. Navedla je tudi, da bo tokrat prvič na ravni EU določena zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost povzročiteljem preobčutljivosti, katere glavni cilj je preprečevati poklicno astmo, in zato predlagala, da se o njej razpravlja in dogovori v okviru Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu, v katerem so zastopani delavci, delodajalci in vlade.

Organizacije delavcev menijo, da je v zvezi s temi vprašanji potreben zavezujoč zakonodajni ukrep EU in da zato ni treba začeti pogajalskega postopka v skladu s členom 155 PDEU. Evropska konfederacija sindikatov je sicer navedla, da bi se morda želela z delodajalci pogovoriti o dodatnih vprašanjih in doseči dogovor o nekaterih zadevah, kot je najboljši pravni instrument za varovanje delavcev pred tveganjem zaradi izpostavljenosti snovem, ki so toksične in vplivajo na razmnoževanje, ali potreba po novi metodologiji za omejevanje količine snovi, v zvezi s katerimi mejne vrednosti niso določene, na ravni EU.

Organizacije delodajalcev

V prvi fazi posvetovanja so se odzvale tri organizacije delodajalcev: Konfederacija evropskih gospodarskih združenj (BUSINESSEUROPE), Evropsko združenje obrtnikov ter malih in srednjih podjetij (SME United) ter Evropsko združenje gradbene dejavnosti (European Construction Industry Federation – FIEC).

Organizacije delodajalcev so podprle cilj učinkovitega varovanja delavcev pred izpostavljenostjo nevarnim kemikalijam, po potrebi tudi z določitvijo mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost na ravni EU. Menijo, da je to v interesu delavcev in podjetij ter da

⁶⁷ Odbor za oceno tveganja priporoča, da se v direktivi o kemičnih dejavnikih določi, da je treba preprečiti ali čim bolj zmanjšati izpostavljenost plodnih žensk svincu, saj biološka mejna vrednost svinca ne ščiti potomcev žensk v rodni dobi. Evropska konfederacija sindikatov meni, da je to diskriminatorno, saj bi lahko privedlo do primerov, v katerih se žensk ne bi zaposlovalo na delovnih mestih, na katerih bi bile lahko izpostavljene svincu in njegovim spojinam.

⁶⁸ Glej opombo 45.

prispeva k enakim konkurenčnim pogojem. Izrazile pa so tudi nekaj pomislekov glede pristopa, uporabljenega pri določanju teh vrednosti.

V zvezi z vprašanji, opredeljenimi v posvetovalnem dokumentu, so organizacije delodajalcev podprle splošno težnjo Komisije k nenehnemu izboljševanju varovanja delavcev pred izpostavljenostjo rakotvornim snovem in tveganjem zaradi kemičnih snovi na delovnem mestu, vendar pod določenimi pogoji. Po njihovem mnenju bi moral postopek določanja mejnih vrednosti temeljiti na trdnih znanstvenih dokazih, tehnični in ekonomski izvedljivosti, oceni socialno-ekonomskega učinka ter mnenju Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu, kot to trenutno zagotavlja Komisija.

Poudarile so tudi, da nižja mejna vrednost ne pomeni vedno boljšega varovanja delavcev, ki je odvisno od izvedljivosti merjenja in tega, ali bodo delodajalci mejno vrednost upoštevali.

Konfederacija BUSINESSEUROPE in združenje SME United sta poudarila, da je treba oceniti vpliv na mala in srednja podjetja, zlasti na mikropodjetja, v smislu sorazmernosti in izvedljivosti ukrepov ter upoštevati razlike med sektorji.

V zvezi s potencialnim zavezujočim instrumentom, ki bi se uporabljal za obravnavo teh vprašanj, je združenje SME United poudarilo, da brez poglobljene analize vpliva novih vrednosti na obrtnike, mala in srednja podjetja in obveznosti delodajalcev ne more oceniti, ali bi bil tak instrument primeren.

V zvezi s svincem in njegovimi spojinami je konfederacija BUSINESSEUROPE opozorila na prostovoljne sporazume, ki jih je industrija sklenila za nenehno tehnološko izvedljivo zniževanje ravni izpostavljenosti. Poudarila je, da zakonodaja na področju varnosti in zdravja pri delu na ravni EU in nacionalni ravni že zagotavlja dobro raven varovanja delavcev, ter izpostavila pomen obstoječe zavezujoče mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost, določene v direktivi o kemičnih dejavnikih, skupaj z drugimi varstvenimi ukrepi.

Združenje SME United je poudarilo, da je treba predložiti konkreten predlog o novi načrtovani mejni vrednosti za poklicno izpostavljenost, da bi se bolje ocenil vpliv na podjetja.

V zvezi z diizocianati združenje SME United meni, da manjka podrobna analiza njihovih tveganj, ki bi upravičila določitev mejne vrednosti. Združenje načeloma ni nasprotovalo uvedbi sorazmerne in izvedljive mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost diizocianatom na delovnih mestih v zaprtih prostorih, vendar je menilo, da so v zvezi z delovnimi mesti na prostem zahteve glede usposabljanja na področju potencialnih tveganj in nevarnosti zadostne.

Konfederacija BUSINESSEUROPE se je sicer strinjala, da so prisotna tveganja za delavce, vendar je poudarila, da bi uvedba nove zavezujoče mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost za delodajalce pomenila dodatne obveznosti glede upoštevanja ne le mejne vrednosti, temveč tudi drugih varstvenih ukrepov iz direktive o kemičnih dejavnikih.

Poudarila je tudi pomen varovanja delavcev, ki je v uredbi REACH že zagotovljeno z omejitvijo, v skladu s katero je treba zagotoviti usposabljanje delavcev, ki uporabljajo

diizocianate⁶⁹, ter z drugimi obveznostmi glede usposabljanja delavcev. Opozorila je tudi, da je Odbor za oceno tveganja v zvezi z omejitvijo omenil, da je usposabljanje delavcev najučinkovitejši način za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev in vpliva nanje.

Konfederacija BUSINESSEUROPE je navedla, da mora EU zagotoviti več informacij in analiz o tem, kako učinkovita bi bila zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, ki bi dopolnjevala obstoječo omejitev iz uredbe REACH.

Organizacije delodajalcev so menile, da obstoječi pripravljalni postopki že vključujejo socialne partnerje, vključno s posvetovanji v okviru Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu. Zato ne želijo začeti pogajalskega postopka v skladu s členom 155 PDEU.

Rezultati druge faze posvetovanja s socialnimi partnerji

Komisija je izvedla drugo fazo posvetovanja s socialnimi partnerji, ki se je zaključila 30. septembra 2021. Ta druga faza posvetovanja je bila osredotočena na predvideno vsebino morebitnih predlogov, kot to zahteva Pogodba.

Med organizacijami delavcev je v drugi fazi posvetovanja sodelovala le Evropska konfederacija sindikatov. Priznala je, da je treba dodatno izboljšati varovanje delavcev pred izpostavljenostjo svincu in diizocianatom, ter podprla zavezujoče ukrepe v obliki revizije obeh direktiv. Sodelovala je že v prvi fazi posvetovanja in le ponovno potrdila svoja stališča.

Evropska konfederacija sindikatov je menila, da začetek pogajanj v skladu s členom 155 PDEU ni potreben.

Med organizacijami delodajalcev sta v drugi fazi posvetovanja sodelovala le konfederacija BUSINESSEUROPE ter evropsko združenje ladjedelnic in proizvajalcev pomorske opreme (SEA Europe).

Konfederacija BUSINESSEUROPE, ki se je odzvala že v prvi fazi posvetovanja, je ponovno potrdila svoja stališča.

Konfederacija BUSINESSEUROPE je navedla, da obstoječi pripravljalni postopki že vključujejo socialne partnerje ter da je Svetovalni odbor za varnost in zdravje pri delu pravo okolje za dialog s socialnimi partnerji in vladami o naslednjih fazah postopka. Pogajalskega postopka v skladu s členom 155 PDEU zato ni želela začeti.

Združenje SEA Europe je navedlo, da se diizocianati v pomorski industriji redko uporabljajo in da bi se lahko, če jih ne bi bilo mogoče več uporabljati, nadomestili z alternativno snovjo.

Posvetovanje s Svetovalnim odborom za varnost in zdravje pri delu

Svetovalni odbor za varnost in zdravje pri delu sestavljajo predstavniki nacionalnih vlad ter organizacij delavcev in delodajalcev. V skladu z njegovim mandatom je bilo posvetovanje o tem predlogu izvedeno v okviru namenske delovne skupine za kemikalije. V okviru

⁶⁹ Glej opombo 24.

navedenega mandata Komisija delovno skupino za kemikalije pozove k aktivnemu sodelovanju pri priporočanju prednostnih nalog za nove ali revidirane znanstvene ocene. Delovna skupina za kemikalije v svojem mnenju upošteva znanstvene prispevke Odbora za oceno tveganja ter socialno-ekonomske dejavnike in dejavnike izvedljivosti.

Svetovalni odbor za varnost in zdravje pri delu je 24. novembra 2021 sprejel mnenje o svincu⁷⁰ v zvezi z zavezujočo mejno vrednostjo za poklicno izpostavljenost in zavezujočo biološko mejno vrednostjo na ravni EU v okviru direktive o kemičnih dejavnikih (zdaj v okviru direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh) ter mnenje o diizocianatih⁷¹ v zvezi z zavezujočo mejno vrednostjo za poklicno izpostavljenost in mejno vrednostjo za kratkotrajno izpostavljenost v okviru direktive o kemičnih dejavnikih.

V zvezi s svincom so se tri interesne skupine Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu (delodajalci, delavci in vlade) strinjale, da je treba obstoječi biološko mejno vrednost in mejno vrednost za poklicno izpostavljenost popraviti navzdol, da bi bolje zaščitili zdravje delavcev ob upoštevanju znanstvenih in tehničnih dosežkov od sprejetja sedanjih mejnih vrednosti. Glede mejne vrednosti, ki naj bi se predlagala, niso dosegle soglasja. Po njihovem mnenju sta tako oralna izpostavljenost kot izpostavljenost prek dihalnih poti pomembna načina vnosa svinca v človeško telo, koncentracije svinca v krvi pa so najboljši kazalnik za oceno poklicne izpostavljenosti. Ravni svinca v organizmu so namreč odločilen dejavnik pri kronični toksičnosti. Zato je pomembno, da se kot glavno orodje za varovanje delavcev pred toksičnostjo svinca uporablja biološka mejna vrednost. Mejna vrednost za poklicno izpostavljenost in biološka mejna vrednost se medsebojno dopolnjujeta, zato je treba upoštevati obe.

Glavna mnenja, pri katerih je prihajalo do razlik, so se nanašala na (i) najboljši način obravnave delavcev s povišanimi ravni v krvi zaradi pretekle izpostavljenosti glede na to, da se svinec dolgo časa shranjuje v kosteh; (ii) ravni izpostavljenosti žensk v rodni dobi ter (iii) negotovosti v zvezi z modeli, uporabljenimi za izpeljavo mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost, tehnično izvedljivost ter vidike stroškov in koristi za doseganje teh vrednosti⁷².

Navedena različna mnenja izpostavljajo pomen zdravstvenega nadzora (ki se že zahteva v skladu z direktivo o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh) za učinkovito upravljanje posameznih delavcev, ki so morda bili izpostavljeni v preteklosti, ali v posebnem primeru delavk v rodni dobi. Splošne zahteve glede zdravstvenega nadzora (ki se uporabljajo za vse snovi s področja uporabe direktive) dopolnjujejo posebne zahteve, ki se uporabljajo v primeru, da so delavci izpostavljeni določenim ravnam svinca, ki zahtevajo podrobnejši zdravstveni nadzor, in sicer ravni, ki presega 0,075 mg/m³ v zraku (50 % sedanje mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost) oziroma 40 µg/100 ml krvi (približno 60 % sedanje biološke mejne vrednosti).

⁷⁰ Glej opombo 25.

⁷¹ Glej opombo 25.

⁷² Za podroben pregled različnih mnenj glej mnenje Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu (opomba 25) in poročilo o oceni učinka, priloženo temu predlogu.

V zvezi s svincem je zdravstveni/medicinski nadzor pomemben, ker se svinec shranjuje v kosteh več desetletij (razpolovna doba v kosteh⁷³ znaša od šest do 37 let) in se postopoma sprošča v krvni obtok.

Kar zadeva diizocianate, so se tri interesne skupine Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu dogovorile o številčni mejni vrednosti za poklicno izpostavljenost in številčni mejni vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost, ki naj bi se predlagali, ter zaradi tehnične izvedljivosti meritev in časa, potrebnega za uvedbo ukrepov za obvladovanje tveganja, zlasti v sektorjih nižje v proizvodni verigi, priporočile pristop postopnega uvajanja. Interesna skupina delodajalcev je poudarila, da je treba težavo poklicne astme, ki jo povzročajo diizocianati, reševati s preprečevanjem konične izpostavljenosti. Delodajalci so priznali, da je treba pragmatično določiti mejno vrednost kratkotrajne izpostavljenosti, ki bo zagotovila znatno znižanje konične izpostavljenosti, s čimer se bo zdravje delavcev bistveno izboljšalo.

V členu 6(3) in členu 10 uredbe o kemičnih dejavnikih je kot ustrezno sredstvo za odkrivanje zgodnjih znakov in simptomov preobčutljivosti dihal omenjen tudi poseben zdravstveni nadzor. Te ureditve morajo biti v skladu z nacionalnimi zakoni in/ali prakso ter načeli in praksami medicine dela.

Tako je bilo doseženo soglasje, da je treba v direktivi o kemičnih dejavnikih določiti zavezujočo mejno vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, in povezano mejno vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ter navesti opombo glede preobčutljivosti kože in dihal in opombo glede preobčutljivosti kože. Predlagani sta bili tudi prehodni mejni vrednosti za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost, ki znašata $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ oziroma $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in naj bi se uporabljali do 31. decembra 2028.

• **Zbiranje in uporaba strokovnega znanja**

Pri pregledu zavezujočih mejnih vrednosti svinca (mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in biološke mejne vrednosti) v okviru direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter pri prvi določitvi zavezujočih mejnih vrednosti poklicne in kratkotrajne izpostavljenosti diizocianatom je Komisija uporabila dobro uveljavljen postopek, ki vključuje iskanje znanstvenih mnenj ter posvetovanje s Svetovalnim odborom za varnost in zdravje pri delu. Vsi ukrepi na področju varnosti in zdravja pri delu, zlasti v zvezi z nevarnimi snovmi, morajo nujno temeljiti na zanesljivi znanstveni osnovi. V zvezi s tem je Komisija zaprosila za mnenje Odbor za oceno tveganja Evropske agencije za kemikalije.

Odbor za oceno tveganja razvija visokokakovostno primerjalno analitično znanje in zagotavlja, da predlogi, sklepi in politika Komisije na področju varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti delavcev temeljijo na trdnih znanstvenih dokazih. Člani Odbora za oceno tveganja so visoko usposobljeni, specializirani in neodvisni strokovnjaki, izbrani na podlagi objektivnih meril. Komisiji zagotavljajo mnenja, ki se uporabljajo pri oblikovanju politike EU na področju varovanja delavcev.

Znanstveni mnenji Odbora za oceno tveganja⁷⁴, potrebni za revizijo zavezujočih mejnih vrednosti svinca (mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in biološke mejne vrednosti) ter

⁷³ Obdobje, v katerem se koncentracija svinca zniža za polovico.

prvo določitev zavezujoče mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom, sta bili sprejeti 11. junija 2020. Odbor za oceno tveganja v svojem mnenju o svincu predlaga biološko mejno vrednost, ki znaša 15 µg svinca/100 ml krvi, in mejno vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša 0,004 mg svinca (delcev, ki se lahko vdihujejo)/m³.

V zvezi z diizocianati je v mnenju Odbora za oceno tveganja navedeno, da praga za bronhialno hiperreaktivnost ali razvoj astme ni mogoče opredeliti. Vendar je mogoče iz razmerja med izpostavljenostjo in tveganjem za pojav hiperreaktivnosti ali astme, povezane z diizocianati, na podlagi presežnega tveganja v obdobju poklicnega življenja izpeljati mejno vrednost za poklicno izpostavljenost, izraženo kot osemurno časovno tehtano povprečno izpostavljenost skupini NCO⁷⁵.

Razmerje med izpostavljenostjo in tveganjem predstavlja razpon ravni izpostavljenosti in povezanega tveganja za razvoj poklicne astme zaradi izpostavljenosti diizocianatom.

Mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost mora temeljiti na 15-minutnem obdobju, saj je konična izpostavljenost pomembna in povzroča astmo. Vendar v okviru epidemioloških študij konične izpostavljenosti v praksi ni mogoče izmeriti, zato se je Odbor za oceno tveganja osredotočil na mejno vrednost za poklicno izpostavljenost in sklenil, da je treba z ustreznim množiteljem določiti mejno vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki ne presega dvakratnika mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost. Odbor za oceno tveganja je priporočil, da mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost ne bi smela presegati 6 µg NCO/m³.

Poleg tega je Odbor za oceno tveganja menil, da je vključitev opombe glede preobčutljivosti kože in dihal ter opombe glede preobčutljivosti kože upravičena. V opombah je navedeno, da je treba poleg izvajanja nadzora nad izpostavljenostjo prek dihalnih poti preprečiti izpostavljenost prek kože, saj se lahko snov absorbira prek kože ter prispeva k splošni izpostavljenosti in razvoju astme. Izpostavljenost prek kože je na primer mogoče preprečiti z uporabo ustreznih rokavic in kombinezonov.

• Ocena učinka

Ta predlog je podprt s priloženim poročilom o oceni učinka. Poročilo o oceni učinka je bilo podprto z zunanjo študijo, v kateri so bile zbrane informacije za analizo zdravstvenih, socialno-ekonomskih in okoljskih učinkov v povezavi z morebitnimi spremembami direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter direktive o kemičnih dejavnikih⁷⁶. Poročilo o oceni učinka je bilo 12. oktobra 2022 predstavljeno Odboru za regulativni nadzor, ki je poročilo pregledal. Odbor je 14. oktobra 2022 izdal pozitivno mnenje s pridržki.

⁷⁴ Glej opombo 23.

⁷⁵ Glej opombi 31 in 37.

⁷⁶ RiPA (2021), glej opombo 20. Ko se je študija začela, naj bi se uvedba mejnih vrednosti diizocianatov in posodobitev mejnih vrednosti svinca izvedli v okviru direktive o kemičnih dejavnikih. Vendar je bilo poročilo o oceni učinka pripravljeno po januarju 2022, ko sta se Evropski parlament in Svet dogovorila o razširitvi področja uporabe direktive o rakotvornih in mutagenih snoveh, zato se v poročilu upoštevajo vključitev reprotoksičnih snovi v navedeno direktivo in njene posledice.

Pripombe Odbora za regulativni nadzor so bile obravnavane v končnem poročilu o oceni učinka.

V zvezi z različnimi mejnimi vrednostmi svinca in diizocianatov sta bili preučeni naslednji možnosti:

- izhodiščni scenarij, ki ne vključuje nadaljnjih ukrepov EU (možnost 1), in
- možnosti glede različnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu in bioloških mejnih vrednosti svinca ter mejnih vrednosti za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom ob upoštevanju znanstvene ocene Odbora za oceno tveganja⁷⁷, mnenja Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu⁷⁸ ter mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost, ki se uporabljajo v državah članicah (znanstvena ocena zagotavlja zanesljiv pristop, ki temelji na dokazih, mnenje Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu pa zagotavlja pomembne informacije za uspešno izvajanje možnosti glede revidiranih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost in bioloških mejnih vrednosti).

Zaradi nezadostnih podatkov o opredeljivih učinkih na zdravje v poročilu o oceni učinka ni bila preučena možnost določitve ločene biološke mejne vrednosti za delavke v rodni dobi. Zato je bilo namesto tega podano priporočilo, saj podatki o stroških, koristih in morebitnih splošnih učinkih ločene biološke mejne vrednosti niso na voljo. Da bi se zagotovila ustrezna zaščita te skupine delavk, je treba priporočeno orientacijsko vrednost obravnavati skupaj z zahtevami glede zdravstvenega nadzora.

Več drugih možnosti je bilo že v zgodnji fazi zavrženih, saj so bile ocenjene kot nesorazmerne ali manj učinkovite pri doseganju ciljev te pobude. Te zavržene možnosti so se nanašale na način določanja mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost, mejnih vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost in bioloških mejnih vrednosti, izbiro drugega instrumenta ter uvedbo prilagojenih ukrepov za mala in srednja podjetja. Neregulativne alternative, kot so smernice ali primeri dobre prakse, se niso štejele za dovolj učinkovite pri doseganju ciljev te pobude, saj bi privedle do nezavezujočih določb. Po drugi strani pa se lahko obstoječi dokumenti s smernicami ali primeri dobre prakse obravnavajo kot dopolnilni elementi, ki bi lahko v zvezi z mejnimi vrednostmi za poklicno izpostavljenost/mejnimi vrednostmi za kratkotrajno izpostavljenost/biološkimi mejnimi vrednostmi zagotovili dodano vrednost. Zavrnjeno je bilo tudi sprejetje drugačne rešitve za mala in srednja podjetja. Ta namreč predstavljajo približno 99 % podjetij, ki delajo s svincom in diizocianati, zato ne bi smela biti izključena s področja uporabe pobude. V primeru njihove izključitve velika večina evropskih delavcev, pri katerih obstaja tveganje izpostavljenosti tem skupinam snovi, ne bi bila dovolj zaščitena z zakonodajo o varnosti in zdravju pri delu, pri čemer bi prišlo do očitnega izkrivljanja in neenakosti pri uporabi zakonodajnega okvira EU ter ogrožanja osnovnih ciljev socialne politike in temeljnih pravic.

⁷⁷ Mnenje Odbora za oceno tveganja. Glej opombo 23.

⁷⁸ Glej opombo 25.

Možnost glede zagotavljanja pomoči malim in srednjim podjetjem s podaljšanjem roka za uvedbo mejnih vrednosti diizocianatov je bila ohranjena. Šteje se, da je prehodna vrednost potrebna zaradi tehnične izvedljivosti meritev in zato, da se industriji zagotovi dovolj časa za izvedbo potrebnih ukrepov za obvladovanje tveganja, zlasti v sektorjih nižje v proizvodni verigi, saj mejna vrednost na ravni EU trenutno ni določena. Poleg tega je večina podjetij, ki delajo z diizocianati, malih in srednjih podjetij (99 %), zato bo prehodna vrednost zanje še posebej koristna.

Komisija je analizirala tudi ekonomske, socialne in okoljske učinke različnih možnosti politike. Rezultati te analize so predstavljeni v poročilu o oceni učinka, priloženem temu predlogu. Primerjale so se možnosti politike, prednostna možnost pa je bila izbrana na podlagi meril učinkovitosti, uspešnosti in skladnosti. Stroški in koristi so bili izračunani za obdobje 40 let. Zdravstvene koristi revidirane mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost/mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost/biološke mejne vrednosti so bile izračunane v smislu izognitve zdravstvenim stroškom. Vse analitične faze so bile izvedene v skladu s smernicami za boljše pravno urejanje⁷⁹.

Komisija je primerjala predvidene možnosti in upoštevala stališča različnih interesnih skupin Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu. Na podlagi tega je Komisija izbrala prednostno možnost, v skladu s katero biološka mejna vrednost svinca znaša 15 µg/100 ml krvi, povezana mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, izražena kot osemurno časovno tehtano povprečje, pa 0,03 mg/m³, ter to preoblikovala v ustrezno zakonodajno določbo iz tega predloga. Ta možnost se šteje za uravnoteženo in upravičeno glede na pridobljene in dolgoročne koristi v smislu zmanjšanja zdravstvenih tveganj zaradi izpostavljenosti delavcev svincu, ne da bi nesorazmerno obremenila podjetja iz zadevnih sektorjev, vključno z malimi in srednjimi podjetji ter mikropodjetji. Kar zadeva diizocianate, prednostna možnost, ki jo je izbrala Komisija, vključuje določitev mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost, ki znaša 6 µg/m³, in povezane mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša 12 µg/m³, navedbo opombe glede preobčutljivosti kože in dihal ter navedbo opombe glede preobčutljivosti kože. Zaradi tehnične izvedljivosti meritev in časa, potrebnega za izvedbo ukrepov za obvladovanje tveganja, zlasti v sektorjih nižje v proizvodni verigi, naj bi se do 31. decembra 2028 uporabljali prehodna mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša 10 µg/m³, in povezana prehodna mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša 20 µg/m³. To je treba dopolniti z zdravstvenim nadzorom delavcev, namenjenim zgodnjemu odkrivanju bolezni, in poznejšim upravljanjem posameznih delavcev, da se prepreči nadaljnje tveganje zaradi izpostavljenosti diizocianatom. Ti ukrepi skupaj zagotavljajo visoko raven varovanja delavcev.

Učinek na delavce

Prednostni možnosti bi morali zagotoviti koristi v smislu preprečevanja poklicnih bolezni in povezane denarno izražene koristi v smislu izognitve zdravstvenim stroškom (npr. izognitev neopredmetenim stroškom, kot so nižja kakovost življenja, trpljenje delavcev in njihovih družin itd.). V zvezi s svincem se ocenjuje, da bi bilo mogoče preprečiti približno 10 500

⁷⁹ Na voljo na: https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_sl.

primerov bolezni, denarno izražene koristi v smislu izognitve zdravstvenim stroškom pa naj bi v naslednjih 40 letih znašale od 160 do 250 milijonov EUR. Kar zadeva diizocianate, koristi za delavce ni mogoče količinsko opredeliti zaradi pomanjkanja podatkov. Vendar se zadevni deležniki, vključno s socialnimi partnerji, večinoma strinjajo, da bi se z določitvijo mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost zmanjšalo število primerov bolezni.

Pričakuje se, da se bo z uvedbo mejnih vrednosti med drugim zmanjšalo trpljenje delavcev in njihovih družin ter zagotovilo bolj zdravo in produktivnejše življenje.

Učinek na delodajalce

Kar zadeva stroške, nastale zaradi ukrepov za zmanjšanje tveganja, bosta prednostni možnosti vplivali na operativne stroške podjetij, ki bodo morala delovne prakse prilagoditi novi biološki mejni vrednosti svinca, mejni vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu, mejnima vrednostma za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom ter opombama glede diizocianatov. To bo vključevalo dodatne stroške, povezane z ukrepi za obvladovanje tveganja (vključno s stroški opreme za zaščito dihal), stroške zdravstvenega nadzora, stroške spremljanja in stroške usposabljanja⁸⁰.

Stroški so sicer večji od koristi, vendar prednostna možnost ni bila izbrana samo na podlagi primerjave med denarno izraženimi stroški in koristmi. Ocenjuje se, da bodo v naslednjih 40 letih stroški za podjetja, ki delajo s svincem, znašali približno 750 milijonov EUR, za podjetja, ki delajo z diizocianati, pa 13,5 milijarde EUR.

Stroški za podjetja, ki delajo s svincem (v povprečju približno 30 000 EUR v 40 letih na posamezno podjetje), predstavljajo manj kot 1 % letnega prometa teh podjetij in zato ne bi smeli povzročiti zaprtij.

Zaradi nezadostnih podatkov o diizocianatih so bili stroški in koristi verjetno podcenjeni, v zvezi z obema snovema pa je lažje izračunati stroške kot koristi, kar je na področju varnosti in zdravja pri delu običajno. V zvezi z diizocianati bo predlagano prehodno obdobje do 31. decembra 2028 prispevalo k znižanju stroškov. Poleg tega dejstvo, da so predlagano vrednost podprle vse tri interesne skupine Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu, vključno z delodajalci, kaže, da gre kljub stroškom za izvedljiv ukrep.

Vsako podjetje, ki dela z diizocianati, bi v 40 letih v povprečju porabilo približno 6 000 EUR, predvsem za naloge spremljanja, razporejene v referenčnem obdobju. Podjetja, ki poslujejo v sektorju tekstila in oblačil, bi imela tudi enkratne stroške v višini 4,5 milijarde EUR oziroma 10,3 milijarde EUR, saj bi morala vložiti v dodatne ukrepe za obvladovanje tveganja. Enkratni stroški se nanašajo predvsem na naložbe, povezane z nakupom opreme za zaščito dihal (ki se v teh dveh sektorjih pogosto uporablja kot primarni varstveni ukrep pred kolektivnimi varstvenimi ukrepi). To vključuje visoke enkratne stroške, vendar tudi prihranke pri ponavljajočih se stroških. Ker večina podjetij posluje v sektorjih z močno konkurenco, je malo verjetno, da bodo stroške prenesla na potrošnike, saj bi to lahko povzročilo izgubo tržnega deleža. Učinki na potrošnike bodo zato omejeni.

⁸⁰ Podjetja, ki delajo s svincem, bodo imela le stroške, povezane z ukrepi za obvladovanje tveganja.

Določitev novih oziroma revidiranih mejnih vrednosti bi podjetjem zagotovo koristila, tudi v primeru diizocianatov, čeprav teh koristi ni bilo mogoče količinsko opredeliti. Zagotovila bi na primer prihranke pri stroških, povezanih z bolniškimi dopusti in produktivnostjo dela, ter drugih upravnih in pravnih stroških. Ti prihranki so sicer veliko manjši od dodatnih stroškov, ki bodo nastali zaradi določitve mejnih vrednosti. Čeprav so denarno izraženi stroški višji od denarno izraženih koristi, obstajajo številne pomembne prednosti za podjetja, ki jih ni bilo mogoče količinsko opredeliti, zlasti v smislu ugleda in privlačnosti delodajalcev. Določitev mejnih vrednosti svinca in diizocianatov lahko poveča privlačnost sektorjev, olajša zaposlovanje in izboljša produktivnost. Poleg tega je iz mnenja Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu razvidno, da so predstavniki delodajalcev pripravljeni uvesti mejne vrednosti diizocianatov in znižati obstoječe mejne vrednosti svinca.

Učinki na stroške podjetij v zvezi z raziskavami in razvojem ter učinki, ki se bodo prenesli na potrošnike, bodo predvidoma zelo omejeni.

Učinki na okolje in podnebne spremembe

Ta predlog nima pomembnega vpliva na okolje, ki bi ga bilo mogoče opredeliti. Znižanje mejnih vrednosti svinca predvidoma ne bo vplivalo niti na podnebne spremembe, čeprav bo večja uporaba svinčevih baterij v na primer električnih vozilih prispevala k zmanjšanju porabe fosilnih goriv. Podobno se bo z večjo uporabo izolacijskih materialov na osnovi diizocianatov izboljšala toplotna izolacija stavb in posledično zmanjšala poraba fosilnih goriv za ogrevanje. Uvedba mejnih vrednosti diizocianatov na to ne bo neposredno vplivala. Predlog je torej v skladu z načelom, da se ne škoduje bistveno, saj predlagani ukrepi ne škodujejo okolju, hkrati pa prispevajo k prizadevanjem EU v boju proti podnebnim spremembam.

Učinek na države članice/nacionalne organe

Kar zadeva učinek na države članice/nacionalne organe, predlog predvidoma ne bo povzročil dodatnih upravnih bremen. Države članice bodo morale kriti stroške, povezane s prenosom novih mejnih vrednosti v nacionalno zakonodajo, v višini 520 000 EUR v primeru svinca in 970 000 EUR v primeru diizocianatov. Vendar so koristi za javne organe večje od stroškov. Te koristi so povezane z nižjimi stroški zdravstvenega varstva, višjimi davčnimi prihodki in – v primeru diizocianatov – prihranjenimi stroški določanja nacionalnih mejnih vrednosti. Pričakuje se neto korist v višini 99 480 000 EUR v primeru svinca in 780 000 EUR v primeru diizocianatov. Dodatne zahteve, kot so nove dejavnosti poročanja za javne organe, niso predvidene. Komisija bo v zvezi s prenosom mejnih vrednosti v nacionalno zakonodajo izvedla dvostopenjsko oceno skladnosti (preverjanje prenosa in skladnosti). Na ravni delovnih mest morajo delodajalci zagotoviti, da ravni izpostavljenosti ne presežejo mejnih vrednosti, določenih v prilogah k direktivi o kemičnih dejavnikih ter direktivi o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh. Uporabo in izvrševanje bodo spremljali nacionalni organi, zlasti nacionalni inšpektorati za delo. Na ravni EU je za obveščanje Komisije o težavah v zvezi z izvajanjem obeh direktiv zadolžen Odbor višjih inšpektorjev za delo.

Preglednica 1: Primerjava stroškov in koristi za možnosti v zvezi s svincem (v obdobju 40 let, v milijonih EUR)

	Možnost 2	Možnost 3	Možnost 4
--	-----------	-----------	-----------

	(20 µg/100 ml)	(15 µg/100 ml) (prednostna možnost)	(4,5 µg/100 ml)
Stroški za podjetja	350	750	6 300
Koristi za podjetja	4	5	6
Stroški za javne organe	0,5	0,52	0,54
Koristi za javne organe	90	100	130
Koristi v smislu izognitve zdravstvenim stroškom za delavce in družine	130–200	160–250	200–310

Preglednica 2: Primerjava stroškov in koristi za možnosti v zvezi z diizocianati (v obdobju 40 let, v milijonih EUR)

	Možnost 2 10 µg NCO/m ³	Možnost 3 6 µg NCO/m ³ (prednostna možnost)	Možnost 4 3 µg NCO/m ³
Stroški za podjetja	5 600	13 410	14 230
Koristi za podjetja	0	0	0,4
Stroški za javne organe	0,97	0,97	0,97
Koristi za javne organe	1,75	1,75	2,75
Koristi v smislu izognitve zdravstvenim stroškom za delavce in družine	Podatek ni na voljo.	Podatek ni na voljo.	0,8–2,2

Prispevek k trajnostnemu razvoju

Pobuda bo prispevala k doseganju ciljev trajnostnega razvoja glede zdravja in dobrega počutja ([cilj trajnostnega razvoja št. 3](#)) ter dostojnega dela in gospodarske rasti ([cilj trajnostnega razvoja št. 8](#)). Pričakuje se, da bo pozitivno vplivala tudi na cilja trajnostnega razvoja glede industrije, inovacij in infrastrukture ([cilj trajnostnega razvoja št. 9](#)) ter odgovorne porabe in proizvodnje ([cilj trajnostnega razvoja št. 12](#)).

Učinek na digitalizacijo

Nobena možnost politike v zvezi s svincem in diizocianati ne bi vplivala na digitalizacijo. Načelo „privzeto digitalno“ se za ta predlog ne uporablja, saj se predlagana direktiva nanaša le na posodobitev oziroma uvedbo mejnih vrednosti in ni povezana z digitalnim razvojem.

• **Primernost in poenostavitev ureditve**

Učinek na mala in srednja podjetja

99 % podjetij, ki delajo s svincem in diizocianati, je malih in srednjih podjetij. Zato so bila ta podjetja v središču analize stroškov iz tega poročila.

Ta predlog ne vsebuje izjem za mikropodjetja ali mala in srednja podjetja, ki predstavljajo približno 99 % podjetij, ki delajo s svincom in diizocianati. V primeru njihove izključitve velika večina evropskih delavcev, ki bi lahko bili izpostavljeni zadevnim skupinam snovi, ne bi bila dovolj zaščitena z zakonodajo o varnosti in zdravju pri delu, pri čemer bi prišlo do očitnega izkrivljanja in neenakosti pri uporabi zakonodajnega okvira EU ter ogrožanja osnovnih ciljev socialne politike in temeljnih pravic.

Druga možnost za pomoč malim in srednjim podjetjem je podaljšanje roka, do katerega je treba uvesti mejne vrednosti. Ta možnost je bila ohranjena glede mejne vrednosti diizocianatov. Čeprav ne gre za izvzetje iz zahteve glede izvajanja ukrepov, ki bi veljalo samo za mala in srednja podjetja, bo prehodno obdobje tem podjetjem bistveno koristilo, saj predstavljajo večino vseh podjetij, ki delajo z diizocianati.

Revizija mejnih vrednosti svinca in uvedba mejnih vrednosti diizocianatov iz tega predloga predvidoma ne bi smeli vplivati na mala in srednja podjetja v državah članicah, v katerih so nacionalne mejne vrednosti svinca enake predlaganim vrednostim ali nižje oziroma v katerih so bile nacionalne mejne vrednosti diizocianatov že uvedene. Lahko bi sicer imeli gospodarski učinek na mala in srednja podjetja in druga podjetja v državah članicah, v katerih so biološke mejne vrednosti svinca in mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu trenutno višje oziroma ki nimajo določenih mejnih vrednosti diizocianatov.

Na mala in srednja podjetja lahko močnejše vplivajo regulativne spremembe, ki pomenijo znatne prilagoditvene ali upravne stroške. Ta podjetja zaradi svoje manjše velikosti pogosto težje dostopajo do kapitala in imajo večinoma višje stroške kapitala kot velika podjetja⁸¹. Zato so lahko v primerjavi z velikimi podjetji izpostavljena sorazmerno višjim stroškom.

Glede na navedeno so bili v analizi, predstavljeni v poročilu o oceni učinka, priloženem temu predlogu, ustrezno upoštevani posebnosti, omejitve in posebni izzivi malih in srednjih podjetij. Po potrebi so bili predlagani posebni ukrepi za podporo malim in srednjim podjetjem.

Učinek na konkurenčnost EU ali mednarodno trgovino

Ta pobuda bo pozitivno vplivala na konkurenco na enotnem trgu, saj bo: (i) zmanjšala konkurenčne razlike med podjetji, ki poslujejo v državah članicah z različnimi nacionalnimi mejnimi vrednostmi za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost svincu in diizocianatom ali biološkimi mejnimi vrednostmi svinca, ter (ii) zagotovila večjo gotovost glede izvršljive mejne vrednosti izpostavljenosti po vsej EU.

Uvedba nižjih mejnih vrednosti bo na konkurenčnost podjetij, ki se že približujejo uporabi kateri od mejnih vrednosti za poklicno in kratkotrajno izpostavljenost in bioloških mejnih vrednosti, ki se ocenjujejo, vplivala v manjši meri. Taka podjetja poslujejo v državah članicah, v katerih so mejne vrednosti nižje od sedanjih mejnih vrednosti svinca na ravni EU in v katerih so mejne vrednosti diizocianatov najbližje predlaganim vrednostim. To se nanaša zlasti na podjetja, ki delajo z diizocianati in poslujejo na Švedskem, kje so mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost nekaterim diizocianatom nižje.

⁸¹ Orodje št. 22 iz zbirke orodij za boljše pravno urejanje na področju malih in srednjih podjetij.

Stroškovna konkurenčnost takih podjetij v primerjavi s podjetji, ki tradicionalno poslujejo v drugih državah članicah, bi se lahko posledično povečala, vendar delo s svincem in diizocianati večinoma poteka v stalnih obratih (na primer proizvodnja in recikliranje svinčevih baterij/primarna proizvodnja diizocianatov). Poleg tega stroški zagotavljanja skladnosti s prednostnima možnostma predvidoma ne bodo bistveno vplivali na konkurenco. Vseeno bi lahko bila podjetja, ki delajo s svincem, manj konkurenčna od tistih, ki proizvajajo alternativne proizvode brez svinca (npr. keramične frite, zlitine ali kristalno steklo).

Kar zadeva mednarodno konkurenčnost, so biološko mejno vrednost svinca določile le tri tretje države; te vrednosti se gibljejo med ravnema obstoječe biološke mejne vrednosti EU in predlagane revidirane biološke mejne vrednosti EU. Učinek na konkurenčnost podjetij, ki delajo s svincem, bo zato predvidoma zmeren, čeprav zadevnih stroškov ni bilo mogoče količinsko opredeliti. Kar zadeva diizocianate, glavni konkurenti EU uporabljajo višje mejne vrednosti, kar bi lahko ogrozilo konkurenčnost podjetij, ki poslujejo na trgih, na katerih so cene zelo pomemben dejavnik. Vendar pa morebitne posledice blaži več dejavnikov, vključno z nizkimi dodatnimi stroški za podjetja in dejstvom, da nekateri od zadevnih trgov niso mednarodni.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

S tem predlogom se ne zahtevajo dodatna proračunska sredstva in človeški viri v okviru proračuna EU ali organov, ki jih je ustanovila EU.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Izvedbeni načrti ter ureditve spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Glavna kazalnika, ki se uporabljata pri spremljanju učinkov te direktive, sta: (i) število primerov poklicnih in z delom povezanih bolezni v EU ter (ii) znižanje stroškov, povezanih s poklicnimi boleznimi, za podjetja in sisteme socialne varnosti v EU.

Spremljanje prvega kazalnika temelji na: (i) razpoložljivih podatkih, ki jih zbira Eurostat; (ii) podatkih o poklicnih boleznih, ki jih delodajalci sporočijo pristojnim nacionalnim organom, in (iii) podatkih, ki jih države članice predložijo v svojih nacionalnih poročilih o izvajanju v skladu s členom 17a Direktive 89/391/EGS. Spremljanje drugega kazalnika zahteva primerjavo med ocenjenimi podatki o bremenu poklicnih bolezni v smislu gospodarskih izgub in stroškov zdravstvenega varstva ter podatki, ki se o teh zadevah zberejo naknadno po sprejetju revizije.

Izgubo produktivnosti in stroške zdravstvenega varstva je mogoče izračunati na podlagi števila primerov poklicnih bolezni.

Skladnost prenosa spremenjenih določb bo ocenjena v dveh fazah (preverjanje prenosa in skladnosti). Komisija bo praktično izvajanje predlagane spremembe ocenila v okviru rednega ocenjevanja, ki ga mora opraviti v skladu s členom 17a okvirne direktive o varnosti in zdravju pri delu. Uporabo in izvrševanje bodo spremljali nacionalni organi, zlasti nacionalni inšpektorati za delo.

Na ravni EU Odbor višjih inšpektorjev za delo Komisijo obvešča o vseh praktičnih težavah v zvezi z izvrševanjem direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter direktive o kemičnih dejavnikih, vključno s težavami pri zagotavljanju skladnosti z zavezujočimi mejnimi vrednostmi.

Zbiranje zanesljivih podatkov je na tem področju zapleteno. Zato si Komisija in Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) dejavno prizadevata za izboljšanje kakovosti in razpoložljivosti podatkov, da bi bilo mogoče natančneje izmeriti dejanski učinek predlagane pobude in oblikovati dodatne kazalnike.

Tekoči projekti, v okviru katerih se ustvarjajo uporabni podatki, vključujejo zbiranje evropskih statističnih podatkov o poklicnih boleznih v sodelovanju z nacionalnimi organi⁸². Zakonodajnim ukrepom mora slediti učinkovito izvajanje na delovnem mestu. Podjetja lahko v okviru kampanje za zdravo delovno okolje v zvezi z nevarnimi snovmi uporabijo širok nabor orodij, informacij in primerov dobre prakse, ki jih zagotavlja agencija EU-OSHA⁸³.

V sodelovanju z agencijo EU-OSHA in/ali Svetovalnim odborom za varnost in zdravje pri delu ter njeno ustrezno delovno skupino bi bilo mogoče obstoječe smernice ali primere dobre prakse revidirati in ponovno razširiti. To bi lahko vključevalo tudi izvedbo kampanj za ozaveščanje delodajalcev in delavcev o preprečevanju tveganj zaradi izpostavljenosti delavcev svincu in diizocianatom. Poleg tega bi lahko industrijo spodbudili k reviziji smernic, ki jih uporablja v podporo svojim prostovoljnim pobudam.

Agencija EU-OSHA trenutno pripravlja smernice o uporabi biomonitoringa na delovnem mestu. To bodo splošne smernice, ki se ne bodo nanašale samo na svinec, vendar bodo njihova splošna načela relevantna in koristna. Smernice bi lahko državam članicam in delodajalcem, zlasti malim in srednjim podjetjem, pomagale pri izvajanju programov biomonitoringa in zdravstvenega nadzora, ki podpirajo izvajanje določb tega predloga, da bi se zagotovila najvišja raven varstva.

- **Obrazložitevni dokumenti (za direktivi)**

Države članice morajo Komisiji poslati besedilo nacionalnih določb, s katerimi se v nacionalno zakonodajo prenašata direktiva o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter direktiva o kemičnih dejavnikih, in korelacijsko tabelo, v kateri je navedena povezava med zadevnimi določbami ter navedenima direktivama. Nedvoumne informacije o prenosu novih določb so potrebne za zagotovitev skladnosti z minimalnimi zahtevami, določenimi v tem predlogu.

Glede na navedeno se predlaga, da države članice Komisijo obvestijo o ukrepih za prenos s predložitvijo enega ali več dokumentov, v katerih bo pojasnjena povezava med elementi

⁸² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics>

⁸³ Kampanja je imela več ciljev, med drugim ozaveščanje o pomenu preprečevanja tveganj zaradi nevarnih snovi, spodbujanje ocenjevanja tveganja, ozaveščanje o tveganjih zaradi izpostavljenosti rakotvornim snovem pri delu in izboljšanje poznavanja zakonodajnega okvira. Kampanja je potekala v letih 2018 in 2019. Eden od njenih elementov je zbirka smernic in primerov dobre prakse, ki je na voljo na <https://osha.europa.eu/sl/themes/dangerous-substances/practical-tools-dangerous-substances>.

direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh ter direktive o kemičnih dejavnikih ter ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Člen 1

V členu 1 je določeno, da se prilogi III in IIIa k direktivi o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh spremenita v zvezi s posodobitvijo mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu in biološke mejne vrednosti svinca.

V skladu s predlagano spremembo Priloge III v zvezi s svincem morajo delodajalci zagotoviti, da noben delavec ni izpostavljen mejni vrednosti za poklicno izpostavljenost, višji od $0,03 \text{ mg/m}^3$ in izraženi kot osemurno časovno tehtano povprečje. V skladu s predlagano spremembo Priloge IIIa v zvezi z biološko mejno vrednostjo svinca je treba poleg tega zagotoviti, da noben delavec ni izpostavljen biološki mejni vrednosti, višji od $15 \text{ } \mu\text{g}/100 \text{ ml}$ krvi.

Člen 2

V členu 2 je določeno, da se spremeni Priloga I k direktivi o kemičnih dejavnikih, in sicer z določitvijo mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost diizocianatom, ki ne sme presegati $6 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$, in povezane mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša $12 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$, navedbo opombe glede preobčutljivosti kože in dihal ter navedbo opombe glede preobčutljivosti kože. Zaradi tehnične izvedljivosti meritev in časa, potrebnega za izvedbo ukrepov za obvladovanje tveganja, zlasti v sektorjih nižje v proizvodni verigi, se bosta do 31. decembra 2028 uporabljali prehodna mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša $10 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$, in povezana prehodna mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša $20 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Da bi se hkrati zagotovili pravna varnost in jasnost, je treba s spremembo Priloge II k direktivi o kemičnih dejavnikih črtati mejno vrednost za poklicno izpostavljenost svincu iz Priloge I k navedeni direktivi in z njo povezano biološko mejno vrednost svinca. Ta sprememba je potrebna, ker bosta mejna vrednost za poklicno izpostavljenost svincu in biološka mejna vrednost svinca določeni na revidirani nižji ravni, tj. v bolj specifični določbi direktive o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh.

Členi 3 do 5

Členi 3 do 5 vsebujejo določbe o prenosu v nacionalno zakonodajo držav članic. V členu 3 je določen datum začetka veljavnosti predlagane direktive.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o spremembi Direktive Sveta 98/24/ES in Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z mejnimi vrednostmi svinca in njegovih anorganskih spojin ter diizocianatov**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 153(2), točka (b), v povezavi z odstavkom 1, točka (a), Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Področje uporabe Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹ je bilo z Direktivo (EU) 2022/431 Evropskega parlamenta in Sveta² razširjeno z vključitvijo reprotoksičnih snovi, vključno s svincem in njegovimi anorganskimi spojinami. Posledično sta tako v Direktivi Sveta 98/24/ES³, ki to kemično snov in njene spojine že zajema v svojih prilogah I in II, kot v Direktivi 2004/37/ES določeni enaki mejna vrednost za poklicno izpostavljenost svincu in njegovim anorganskim spojinam ter biološka mejna vrednost svinca in njegovih anorganskih spojin. Navedeni mejni vrednosti nista v skladu z najnovejšimi znanstvenimi in tehničnimi dosežki ter ugotovitvami, ki omogočajo okrepitev varovanja delavcev pred tveganjem zaradi poklicne izpostavljenosti navedenemu nevarnemu reprotoksikantu, kar potrjujejo tudi rezultati ocene, izvedene v skladu s členom 17a Direktive Sveta 89/391/EGS⁴.
- (2) V skladu s členom 1(3) Direktive 98/24/ES se navedena direktiva uporablja za rakotvorne, mutagene in reprotoksične snovi pri delu brez poseganja v strožje ali bolj specifične določbe Direktive 2004/37/ES. Da bi se zagotovila pravna varnost ter

¹ Direktiva 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim, mutagenim ali reprotoksičnim snovem pri delu (šesta posebna direktiva v skladu s členom 16(1) Direktive Sveta 89/391/EGS) (UL L 158, 30.4.2004, str. 50).

² Direktiva (EU) 2022/431 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2022 o spremembi Direktive 2004/37/ES o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu (UL L 88, 16.3.2022, str. 1.)

³ Direktiva Sveta 98/24/ES z dne 7. aprila 1998 o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim dejavnikom pri delu (štirinajsta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS) (UL L 131, 5.5.1998, str. 11).

⁴ Direktiva Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (UL L 183, 29.6.1989, str. 1).

preprečile nejasnosti in morebitna zmeda glede veljavnih mejnih vrednosti svinca in njegovih anorganskih spojin, bi bilo treba navedeni direktivi spremeniti. Tako bosta revidirana zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost in revidirana zavezujoča biološka mejna vrednost določeni samo v Direktivi 2004/37/ES, natančneje v njenih prilogah III in IIIa, ki vsebujeta podrobnejše določbe o reprotoksičnih snoveh, kot so svinec in njegove anorganske spojine. Zato je treba črtati specifične določbe o mejni vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu in njegovim anorganskim spojinam iz Priloge I k Direktivi 98/24/ES ter o biološki mejni vrednosti svinca in njegovih ionskih spojin iz Priloge II k Direktivi 98/24/ES.

- (3) Nove in revidirane mejne vrednosti bi bilo treba določiti ob upoštevanju razpoložljivih informacij, vključno z najnovejšimi znanstvenimi dokazi in tehničnimi podatki, na podlagi poglobljene ocene socialno-ekonomskega učinka ter razpoložljivosti protokolov in tehnik merjenja izpostavljenosti na delovnem mestu.
- (4) V skladu s priporočili Odbora za oceno tveganja Evropske agencije za kemikalije, ustanovljenega z Uredbo (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta⁵, ter Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu se mejne vrednosti pri izpostavljenosti prek dihalnih poti običajno določijo glede na časovno tehtano povprečje v referenčnem osemurnem obdobju (mejne vrednosti za dolgotrajno izpostavljenost). V primeru nekaterih kemikalij se mejne vrednosti določijo tudi glede na časovno tehtano povprečje v krajšem, običajno 15-minutnem referenčnem obdobju (mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost), da se v največji možni meri omejijo učinki, ki so posledica kratkotrajne izpostavljenosti.
- (5) Za zagotovitev celovitejše ravni varovanja je treba v primeru diizocianatov poleg vdihavanja upoštevati tudi druge načine absorpcije, vključno z možnostjo vnosa prek kože. Nadaljnje opombe o nevarnih snoveh in zmesih so določene v Uredbi (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta⁶.
- (6) Svinec in njegove anorganske spojine so pomembni reprotoksikanti za poklicno izpostavljenost, ki lahko vplivajo na plodnost in razvoj ploda, izpolnjujejo merila za uvrstitev med reprotoksične snovi (kategorija 1A) iz Uredbe (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta in so zato reprotoksične snovi v smislu člena 2, točka (ba), Direktive 2004/37/ES.
- (7) Oralna izpostavljenost in izpostavljenost prek dihalnih poti sta pomembna načina vnosa svinca in njegovih anorganskih spojin v človeško telo. Ob upoštevanju najnovejših znanstvenih podatkov in novih ugotovitev v zvezi s svincem in njegovimi anorganskimi spojinami je treba izboljšati varovanje delavcev, ki so izpostavljeni potencialnemu tveganju za zdravje, in sicer z znižanjem tako mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu kot biološke mejne vrednosti svinca. Zato bi bilo treba določiti revidirano biološko mejno vrednost, ki znaša 15 µg/100 ml krvi, ter povezano revidirano mejno vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša 0,03 mg/m³ in je izražena kot osemurno časovno tehtano povprečje.

⁵ Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije in o spremembi Direktive 1999/45/ES ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1.).

⁶ Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L 353, 31.12.2008, str. 1.).

- (8) Poleg tega je treba za okrepitev zdravstvenega nadzora delavcev, izpostavljenih svincu in njegovim anorganskim spojinam, v podporo preventivnim in varstvenim ukrepom, ki jih morajo sprejeti delodajalci, spremeniti obstoječe zahteve, ki se uporabljajo, kadar so delavci izpostavljeni določenim ravnom svinca in njegovih anorganskih spojin. V ta namen bi bilo treba zahtevati podroben zdravstveni nadzor, kadar izpostavljenost svincu in njegovim anorganskim spojinam preseže 0,015 mg/m³ v zraku (50 % sedanje mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost) ali 9 µg/100 ml krvi (približno 60 % sedanje biološke mejne vrednosti).
- (9) Sprejeti bi bilo treba posebne ukrepe v zvezi z obvladovanjem tveganja, vključno s posebnim zdravstvenim nadzorom, pri katerem bi bilo treba upoštevati okoliščine posameznih delavcev. V skladu s splošnimi zahtevami Direktive 2004/37/ES morajo delodajalci zagotoviti nadomestitev zadevne snovi, kadar je to tehnično mogoče, uporabo zaprtih sistemov ali zmanjšanje izpostavljenosti na kolikor je tehnično mogoče nizko raven. Poleg tega, kot se predlaga v mnenju Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu⁷, raven svinca in njegovih anorganskih spojin v krvi žensk v rodni dobi ne bi smela presegati referenčnih vrednosti za splošno prebivalstvo, ki svincu in njegovim anorganskim spojinam ni poklicno izpostavljeno, v zadevni državi članici. Odbor za oceno tveganja Evropske agencije za kemikalije (ECHA), ustanovljen z Uredbo (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta⁸, je priporočil uporabo biološke orientacijske vrednosti, saj za določitev biološke mejne vrednosti za ženske v rodni dobi ni na voljo dovolj znanstvenih dokazov. V skladu s priporočilom iz mnenja Odbora za oceno tveganja⁹ bi bilo treba v primeru, ko nacionalne referenčne ravni niso na voljo, ravni svinca in njegovih anorganskih spojin v krvi žensk v rodni dobi ne bi smele presegati biološke orientacijske vrednosti, ki znaša 4,5 µg/100 ml. Biološka orientacijska vrednost je kazalnik izpostavljenosti, ne pa kazalnik opredeljivih škodljivih učinkov na zdravje. Zato deluje kot opozorilni znak, ki delodajalce posvari, da morajo temu potencialnemu tveganju posvetiti posebno pozornost in uvesti ukrepe za zagotovitev, da kakršna koli izpostavljenost svincu in njegovim anorganskim spojinam ne povzroči škodljivih razvojnih učinkov na zdravje ploda ali potomcev delavk.
- (10) Diizocianati so povzročitelji preobčutljivosti kože in dihal (astmageni), ki imajo lahko škodljive učinke na zdravje dihal, kot so poklicna astma, preobčutljivost na izocianate in bronhialna hiperreaktivnost, povzročajo pa tudi poklicne kožne bolezni. So nevarne kemične snovi v smislu člena 2, točka (b), Direktive 98/24/ES in torej spadajo na področje uporabe navedene direktive. Zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost ali mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom na ravni Unije trenutno ni določena.

⁷ Mnenje Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu o svincu (2021): <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>.

⁸ Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije in o spremembi Direktive 1999/45/ES ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1.).

⁹ Mnenje o znanstveni oceni mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost svincu in njegovim spojinam z dne 11. junija 2020 (glej oddelek 8.2.4 Priloge k mnenju): <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>.

- (11) Znanstveno ni mogoče določiti ravni izpostavljenosti, pod katerimi diizocianati ne bi imeli škodljivih učinkov na zdravje. Namesto tega je mogoče določiti razmerje med izpostavljenostjo in tveganjem, kar olajša določitev mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost z upoštevanjem sprejemljive ravni presežnega tveganja. Mejne vrednosti diizocianatov bi bilo torej treba določiti, da bi se znižale ravni izpostavljenosti in tako zmanjšalo tveganje. Na podlagi razpoložljivih informacij, vključno z znanstvenimi in tehničnimi podatki, je torej mogoče določiti mejno vrednost za kratkotrajno in dolgotrajno izpostavljenost tej skupini kemičnih snovi.
- (12) Diizocianati se lahko absorbirajo prek kože, izpostavljenost diizocianatom na delovnem mestu pa lahko privede do preobčutljivosti kože in dihalnega trakta. Zato je primerno, da se za to skupino kemičnih snovi določita mejna vrednost za poklicno izpostavljenost, ki znaša $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, in mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ter da se ji pripišeta opomba glede preobčutljivosti kože ter opomba glede preobčutljivosti kože in dihal.
- (13) Upoštevanje mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost diizocianatom, ki znaša $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, in povezane mejne vrednosti za kratkotrajno izpostavljenost diizocianatom, ki znaša $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$, je lahko težavno. Težavno je lahko zaradi vprašanj tehnične izvedljivosti meritev in časa, potrebnega za izvedbo ukrepov za obvladovanje tveganja, zlasti v sektorjih nižje v proizvodni verigi, ki vključujejo dejavnosti, kot so nanos barv, delo s svinčevimi kovinami, rušenje, popravila in ravnanje z odpadnimi kovinami, ravnanje z drugimi odpadki in sanacija tal. Zato bi bilo treba do 31. decembra 2028 uporabljati prehodno vrednost, ki znaša $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$, in povezano mejno vrednost za kratkotrajno izpostavljenost, ki znaša $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- (14) Komisija se je posvetovala z Odborom za oceno tveganja, ki je pripravil mnenji o obeh snoveh. Komisija je opravila dvostopenjsko posvetovanje s socialnimi partnerji na ravni Unije v skladu s členom 154 Pogodbe. Posvetovala se je tudi s Svetovalnim odborom za varnost in zdravje pri delu, ki je sprejel mnenji o reviziji mejnih vrednosti svinca in njegovih anorganskih spojin¹⁰ ter o določitvi mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost diizocianatom¹¹ s priporočili glede ustreznih opomb.
- (15) Mejne vrednosti, določene v tej direktivi, bi bilo treba redno preverjati in pregledovati, da se zagotovi skladnost z Uredbo (ES) št. 1907/2006.
- (16) Države članice same ne morejo zadovoljivo doseči cilja te direktive, in sicer varovanja delavcev pred tveganji za njihovo zdravje in varnost, ki so ali bi lahko bila posledica izpostavljenosti kemičnim in reprotoksičnim snovem pri delu, ter preprečevanja takih tveganj. Cilj te uredbe se lahko zaradi svojega obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije. Unija lahko zato sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za uresničitev navedenega cilja.
- (17) Glede na to, da se ta direktiva nanaša na varovanje zdravja in zagotavljanje varnosti delavcev na delovnem mestu, bi jo bilo treba v nacionalno zakonodajo prenesti v dveh letih po datumu začetka njene veljavnosti.
- (18) Direktivi 98/24/ES in 2004/37/ES bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

¹⁰ Glej opombo 8.

¹¹ Mnenje Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu o diizocianatih (2021): <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/Od11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 98/24/ES se spremeni:

- (1) Priloga I se spremeni v skladu s Prilogo I k tej direktivi;
- (2) v Prilogi II se črtajo točke 1, 1.1, 1.2 in 1.3.

Člen 2

Prilogi III in IIIa k Direktivi 2004/37/ES se spremenita v skladu s Prilogo II k tej direktivi.

Člen 3

Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje v dveh letih po datumu začetka veljavnosti te direktive. O tem nemudoma obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 4

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 5

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednica*

*Za Svet
predsednik*